

Algemeen Ambtsbericht Guinee oktober 2003

Directie Personenverkeer, migratie en Vreemdelingenzaken
Afdeling Asiel- en Migratiezaken
Den Haag
+31 70 348 56 12

2 oktober 2003

	Inhoudsopgave	<i>Pagina</i>
1	Inleiding	4
2	Landeninformatie	5
2.1	Basisgegevens	5
2.1.1	Land en volk	5
2.1.2	Geschiedenis	8
2.1.3	Staatsinrichting	20
2.2	Politieke ontwikkelingen	21
2.3	Veiligheidssituatie	25
2.4	Sociaal-economische situatie	29
3	Mensenrechten	30
3.1	Waarborgen	30
3.1.1	Verdragen en protocollen	30
3.1.2	Nationale wetgeving	30
3.2	Toezicht	31
3.3	Naleving en schendingen	32
3.3.1	Vrijheid van meningsuiting	33
3.3.2	Vrijheid van vereniging en vergadering	35
3.3.3	Vrijheid van godsdienst en overtuiging	36
3.3.4	Bewegingsvrijheid	37
3.3.5	Rechtsgang	40
3.3.6	Arrestaties en detenties	41
3.3.7	Mishandeling en foltering	43
3.3.8	Verdwijningen	43
3.3.9	Buitengerechtelijke executies en moorden	43
3.3.10	Doodstraf	43
3.4	Positie van specifieke groepen	44
3.4.1	Meisjes en vrouwen	44
3.4.2	Etnische groepen en minderheden	48
3.4.3	Homoseksuelen	49
3.4.4	Dienstplicht en desertie	50
4	Migratie	51
4.1	Migratiestromen	51
4.2	Minderjarigen	54
4.2.1	Minderjarigheid in Guinee: wetgeving	54
4.2.2	Minderjarigheid in Guinee: culturele en sociaal-economische omgeving	58
4.2.3	Opvang van alleenstaande minderjarigen in Guinee	61
4.3	Activiteiten van internationale organisaties	63
4.4	Beleid van andere Europese landen	65
4.4.1	België	65
4.4.2	Denemarken	65

4.4.3	Duitsland	65
4.4.4	Verenigd Koninkrijk	65
4.4.5	Zwitserland	66
5	Samenvatting	67
I	Literatuurlijst	69
II	Overzicht politieke partijen	72
III	Beschrijving van de opvangcentra	74
IV	Kaart van Guinee	76

1 Inleiding

In dit algemene ambtsbericht wordt de huidige situatie in Guinee beschreven voor zover die van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Guinee en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Guinese asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere ambtsberichten over de situatie in Guinee. Het beslaat de periode medio oktober 2002 tot begin oktober 2003, en vormt een vervolg op het algemeen ambtsbericht van oktober 2002.¹

Dit ambtsbericht is deels gebaseerd op informatie afkomstig uit openbare bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Bovendien liggen vertrouwelijke rapportages van de Nederlandse vertegenwoordigingen in Abidjan, Ivoorkust, en in EU-lidstaten aan dit algemene ambtsbericht ten grondslag. In het algemene ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar dergelijke bronnen zijn vermeld, is de tekst in veel gevallen ook gebaseerd op informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op de recente ontwikkelingen op politiek, veiligheids- en sociaal-economisch gebied. Deze beschrijving wordt voorafgegaan door een overzicht van de geschiedenis van Guinee. Ook is een passage over geografie en bevolking van Guinee opgenomen.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Guinee geschetst. Na een beschrijving van wettelijke garanties en internationale verdragen waarbij Guinee partij is, komen de mogelijkheden van toezicht aan de orde. Daarna volgt een beschrijving van de naleving dan wel schending van enkele klassieke mensenrechten. Ten slotte wordt de positie van specifieke groepen belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlands ontheemden en van minderjarigen, het beleid van een aantal andere Europese landen inzake asielzoekers uit Guinee en activiteiten van internationale organisaties, waaronder UNHCR, aan de orde.

Een algehele samenvatting volgt in hoofdstuk vijf.

¹

Op 17 oktober 2002 verzonden aan de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, per brief met kenmerk DPV/AM-769371.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk

Land

Guinee is gelegen in West-Afrika en beslaat een gebied ter grootte van zo'n 245.000 km². Het land grenst in het noorden aan Guinee-Bissau, Senegal en Mali, in het oosten aan Ivoorkust, in het zuiden aan Liberia en Sierra Leone, en in het westen aan de Atlantische Oceaan. Het noordoosten van het land - het binnenland - bestaat grotendeels uit beboste plateaus en savannes. Het kustgedeelte is vlak en vochtig.

Het land is verdeeld in vier natuurlijke regio's: *Basse Guinée* is een gebied dat deels bestaat uit moerassige vlakten. De regio beslaat bijna 20% van het totale landoppervlak van Guinee. *Moyenne Guinée* beslaat ongeveer 33% van het totale landoppervlak en bestaat voornamelijk uit plateaus - tot meer dan zevenhonderd meter boven de zeespiegel - en bossen. In deze regio wordt veel landbouw bedreven. *Haute Guinée* is een groot savannegebied - op gemiddeld zo'n driehonderd meter hoogte - en beschikt nauwelijks over vruchtbare grond. *Guinée Forestière* ten slotte is dichtbegroeid met regenwouden en heeft een subtropisch klimaat. Naast deze vier regio's is er nog de speciale zone Conakry². Binnen de vier regio's zijn de volgende acht administratieve regio's te onderscheiden³: in *Basse Guinée*: Conakry *Gouvernorat spécial*, *Gouvernorat de Kindia* en *Gouvernorat de Boko*; in *Moyenne Guinée*: *Gouvernorat de Labé* en *Gouvernorat de Mamou*; in *Haute Guinée*: *Gouvernorat de Kankan* en *Gouvernorat de Faranah*; en in *Guinée Forestière*: *Gouvernorat de N'Zérékoré*.

De belangrijkste steden zijn de hoofdstad Conakry en de vier regionale hoofdsteden Kankan (*Haute Guinée*), Kindia (*Basse Guinée*), Labé (*Moyenne Guinée*) en N'Zérékoré (*Guinée Forestière*).

Bevolking

De bevolking telt tussen de zeven- en zeveneneenhalf miljoen mensen, waarvan naar schatting 80% moslim is. Naar schatting 15% van de bevolking is christen terwijl de resterende 5% inheemse godsdiensten aanhangt.⁴

---

² Zie bijlage II voor een kaart van Guinee.

³ Zie ook 3.4.1.

⁴ Zie ook subparagraaf 3.3.3.

Geografische spreiding van etnische groeperingen

Basse Guinée of Guinée Maritime

Van de belangrijkste bevolkingsgroepen in *Basse Guinée* concentreren de Soussous zich hoofdzakelijk in de prefecturen Dubréka, Coyah, Kindia, (het zuidelijke deel van) Téliimélé en Fria, de niet aan de kust gelegen delen van Boffa en in Conakry. De Bagas bevinden zich in de kuststreek tussen het schiereiland van Kaloum en de Rio Nunez en kunnen worden onderverdeeld in Bagas Kaloum, Bagas Sobané, Bagas Foré, Bagas Bigori, Bagas Sitémou, Bagas Binari en Bagas Monchon. De Landoumas wonen in 'Landoumanta' (Boké en omgeving). De Mikiforés vormen een etnische minderheidsgroep rond Bintimodia in Boké. Zij zijn oorspronkelijk afkomstig uit Fouta (Moyenne Guinée). De Diakankés of 'Toubakas' komen getalsmatig het meest voor in de stedelijke agglomeratie van Boké en in Touba in Gaoual. In het kustgebied tussen de grens met Guinee-Bissau en de monding van de Rio Nunez vindt men de Nalous of 'Nalouta'. De Moryanais, oorspronkelijk afkomstig uit *Haute Guinée*, en de Madenyi wonen vooral in de prefectuur van Forécariah. In *Basse Guinée* gebruiken de Soussous, Bagas, Landoumas, Nalous, Mikiforés, Diankankés, Moryanais en Mandenyi het Soussou als gemeenschappelijke taal.

Moyenne Guinée

Moyenne Guinée wordt ook wel - net als het aldaar aanwezige massief - Fouta Djallon genoemd. Dit betekent etymologisch 'het land van de Peuls (Fouta) en Diallonkés (Djallon)'. Aan de westzijde van het massief, ten oosten van Boké, ten noorden van Fria, Boffa en Dubréka, en ten zuiden van Téliimélé bevindt zich een overgangsgebied tussen Peuls en Soussous, terwijl ten oosten van het massief een overlap bestaat met de Malinkés in Dinguiraye en Dabola. Andere etnische groepen in Moyenne Guinee zijn de Badiarankés, Coniaguïs en Bassaris in de préfecture Koundara, respectievelijk in de regio van Badiar, en in de sous-préfectures van Youkounkoun en Guingan, de Tyapi in Gaoual, een minderheidsgroep Diakankés vooral in Touba, kleine groepen Sarakolés als Linsan Saran en Manda Saran in Lélouma, en tenslotte de Limbas in de zuidelijke zone van Mamou aan de grens met Sierra Leone.

De gangbare taal in het gebied van het massief van Fouta Djallon is 'Pular'⁵ (de taal van de Peuls).

Haute Guinée

Haute Guinée wordt in meerderheid bevolkt door de Malinkés. Zij leven samen met andere etnische groepen. De Diallonkés leven in de noordelijke streken Dinguiraye en Siguiri aan de grens met Mali maar ook ten westen van de prefectuur Faranah en in enclaves in Kouroussa. De Peuls Ouassouloukés (een

⁵

'Pular' is één van de alternatieve namen voor het Fuuta Jalon (Fouta Djallon), dat wordt gesproken door 40% van de bevolking van Guinee.

mengvorm van Peuls en Malinkés) komen voornamelijk voor in Mandiana. De Kourankos zijn geconcentreerd in Kouroussa en Faranah. De Koniankés bewonen de préfecture Kérouané. Een overgangsgedied tussen Malinkés en Peuls ligt in het westen van Haute Guinée.

De gemeenschappelijke taal in het gebied is Maninka. Deze taal wordt gebruikt als handelstaal en om onderling te kunnen communiceren. Ook in gemengde huwelijken in Haute Guinée is Maninka de gangbare taal.

Guinée Forestière

Guinée Forestière wordt gekarakteriseerd door een veelheid aan etnische groepen. De Kissis in Gueckédou en deels in Kissidougou, de Tomas en de Toma-Manian in de prefectuur Macenta, de Guerzés met name in N'Zérékoré, de Koniankés in Beyla, de Konons in le Konolé (zone Lola-Nzoo), de Manons in le Manalé (in het aan de grens met Liberia gelegen gebied van Yomou en Lola), de Lélés als enclave in het hart van Kissi, en tenslotte de Peuls Ouassouloukés in de onderprefectuur Sinko in Beyla.

De grote steden

De grote steden Conakry, Mamou, Fria, Kissidougou, Gueckédou en Kamsar zijn cosmopolitisch van karakter.

Talen

De officiële voertaal in Guinee is het Frans. Daarnaast heeft in principe iedere etnische groep zijn eigen taal. Enige voorbeelden zijn Kissië bij de Kissis, Lomaghôï bij de Tomas, Kpèlè bij de Guerzés en Baga bij de Bagas. In *Basse Guinée* wordt Soussou als gemeenschappelijke taal gebruikt; in *Moyenne Guinée* 'Pular' (de taal van de Peuls); in *Haute Guinée* en *Guinée Forestière* wordt Maninka gebruikt als 'lingua franca' om onderling te kunnen communiceren. De talen Lomaghôï en Kpèlè hebben nog een schrift dat dateert uit de prekoloniale periode.

Talen in het onderwijs

Het basisonderwijs (zes jaar) op de openbare scholen en op de meeste privé scholen wordt gegeven in het Frans. Op frans-arabische scholen wordt onderwezen in zowel het Frans als het Arabisch. Hetzelfde geldt voor de middelbare school (college en lyceum). In het beroeps- en technisch onderwijs is de officiële voertaal het Frans, terwijl colleges op de universiteit worden gegeven in het Engels en Frans.

Taalbeheersing

De gemiddelde inwoner van Guinee spreekt over het algemeen tenminste twee talen vloeiend: zijn/haar moedertaal (van de etnische groep) en de voertaal van de

regio waarin hij/zij woont, te weten Soussou in *Basse Guinée*, Pular in *Moyenne Guinée* en Maninka in *Haute Guinée* en *Guinée Forestière*.

Indien hij/zij onderwijs heeft genoten, kan verondersteld worden dat hij/zij Frans spreekt en begrijpt. Indien hij/zij niet naar school is geweest, maar heeft leren lezen en schrijven of in een stad gewoond heeft, dan zal hij/zij een beperkt begrip hebben van het Frans. In de grensgebieden met de Engelstalige landen Liberia en Sierra Leone zijn inwoners door contact met vluchtelingen uit die landen soms in staat Engels te begrijpen en te spreken.

2.1.2 Geschiedenis

Vroegste geschiedenis tot de onafhankelijkheid

Europese handelaren waren sinds de 15e eeuw actief langs de West-Afrikaanse kust. Van vestigingen was evenwel pas in de late 17e eeuw sprake. Frankrijk deed voor het eerst aanspraken gelden op zuidelijk Guinee en Tumbo eiland (thans Conakry) in respectievelijk 1783 en 1885. Tot 1891 werd het gebied bestuurd vanuit Dakar in Senegal. Vervolgens werd het gebied een autonome Franse kolonie.

In 1958 bood de net aangetreden Franse president Charles de Gaulle de Franse kolonies in Afrika de keuze tussen toetreding tot de nieuw op te richten gemeenschap van zelfbesturende Franse overzeese gebiedsdelen of onmiddellijke onafhankelijkheid. Als enige Franse kolonie stemde Frans-Guinee via een referendum tegen een lidmaatschap van de gemeenschap. De secretaris-generaal van de *Parti Démocratique de Guinée-Rassemblement Démocratique Africain* (PDG-RDA), Ahmed Sekou Touré, eiste daarentegen volledige onafhankelijkheid. Deze werd verleend op 2 oktober 1958.

De periode Sekou Touré, 1958-1984

Sekou Touré werd de eerste president van de Republiek Guinee en de PDG-RDA de enige politieke partij. Vanwege de keuze van Guinee voor onmiddellijke onafhankelijkheid gingen de Fransen over tot economische represailles in de vorm van opschorting van hulp en investeringen. Touré wendde zich vervolgens voor steun tot het toenmalige Oost-Europse Sovjetblok en voerde een socialistische revolutionaire politiek. Iedere vorm van oppositie werd onderdrukt. In 1979 werd het land omgedoopt tot Revolutionaire Volksrepubliek Guinee.

Guinee bleef grotendeels geïsoleerd van westerse invloeden. Dit isolement verdween voor een belangrijk deel toen Guinee in 1975 het verdrag van Lomé (tussen de Europese Gemeenschap en 46 landen in Afrika, het Caribisch Gebied en de Stille Oceaan) ondertekende en lid werd van de *Economic Community of West African States* (ECOWAS). Op kleinschaliger regionaal niveau waren Guinee, Liberia en Sierra Leone al in 1973 een douane- en samenwerkingsovereenkomst

aangegaan in de *Mano River Union*. In 1980 besloot Guinee tot samenwerking met Senegal en Gambia in de *Gambia River Development Union*.

De Tweede Republiek, 1984-1991

Na de onverwachte dood van Touré in 1984, werd de leider van het *Comité Militaire de Redressement National* (CMRN), Lansana Conté, via een staatsgreep, president van de Tweede Republiek. President Conté behoort tot de etnische groep Soussou. De naam van het land werd veranderd in Republiek Guinee. Met de komst van de Tweede Republiek veranderde het politieke leven van Guinee volledig. De uitvoerende en wetgevende macht kwam in handen van de president, die tevens voorzitter was van de CMRN. Eén van de opvallendste kenmerken van deze periode was de afwezigheid van een parlement, politieke partijen en een grondwet.⁶

In februari 1990 kregen alle nog resterende politieke gevangenen en verbannen dissidenten amnestie.

De Derde Republiek, 1991-heden

In 1991 werd de Derde Republiek uitgeroepen, nadat per referendum op 23 december 1990 de nieuwe grondwet met 98,7% van de uitgebrachte stemmen werd aangenomen⁷, en werd het 36-leden tellende *Comité Transitoire de Redressement National* (CTRN) geïnstalleerd onder voorzitterschap van president Conté. De CTRN was een overgangspartij die leiding diende te geven aan een proces waarbij via een vijfjarige overgangperiode een tweepartijensysteem onder een gekozen president en wetgevende macht tot stand zou komen. De president verzekerde zich van de blijvende loyaliteit van het leger door officieren te benoemen op sleutelposities in de nieuwe regering.

De in 1990 aangenomen grondwet van de Derde Republiek, waarbij het idee van een tweepartijensysteem alweer werd verlaten, werd op 23 december 1991 afgekondigd en in januari 1992 gaf president Conté, conform afspraak, het presidentschap over aan het CTRN, dat nog uit slechts 15 leden bestond⁸. Vervolgens verliet een groot aantal ministers en militairen de regering om een nieuwe pro-Conté partij op te richten: de *Parti de l'Unité et du Progrès* (PUP). De PUP werd een landelijk vertegenwoordigde partij waarin de etnische groep van de Soussou overheerst.

Op 3 april 1992 werd een meerpartijensysteem ingevoerd, waardoor een ongelimiteerd aantal politieke partijen zich kon laten registreren. Voor het einde van het jaar zouden parlementsverkiezingen plaatsvinden.

---

⁶ UN: HRI/CORE/1/Add.80/Rev.1, 17 December 1998.

⁷ Africa South of the Sahara, Guinea, 2002

⁸ Africa South of the Sahara, Guinea, 2002.

In april 1992 was de – tot dusverre illegale – *Rassemblement Populaire Guinéen* (RPG) van Alpha Condé één van de eerste politieke partijen die werd toegestaan. Andere oppositiepartijen waren de *Parti pour le Renouveau et le Progrès* (PRP) geleid door journalist Siradiou Diallo, en de *Union pour la Nouvelle République* (UNR) geleid door Mamadou Bah. Beide partijen vertegenwoordigen met name de etnische groep van de Peuls.

In het democratiseringsproces dat in de eerste jaren van het bewind Conté in gang was gezet, kwam in 1992 echter een kentering. Vanaf dit moment is van democratisering geen sprake meer, maar wordt de klok geleidelijk teruggedraaid.

Zo werd in oktober 1992 een verbod ingesteld op publieke bijeenkomsten waarvoor niet vooraf door de regering toestemming was gegeven. Na gewelddadige incidenten in Conakry werden in september 1993 alle politieke bijeenkomsten verboden.

De presidents- en parlamentsverkiezingen van respectievelijk 1993 en 1995

De eerste meerpartijenpresidentsverkiezingen vonden plaats op 19 december 1993. President Conté behaalde met 51,7% van de stemmen al in de eerste ronde de absolute meerderheid bij een opkomst – volgens officiële cijfers - van 78,5%. Direct na de verkiezingen waren er claims van de oppositie dat de verkiezingen gemanipuleerd waren ten gunste van de zittende president. Toch werd president Conté – die conform de grondwet ontslag had genomen uit de strijdkrachten om mee te kunnen doen aan de verkiezingen – op 29 januari 1994 geïnstalleerd als president. De verhouding tussen de regering en de oppositie bleef moeizaam. In februari 1995 herkreeg president Conté zijn militaire rang.

De parlamentsverkiezingen - oorspronkelijk gepland voor eind 1992 - vonden uiteindelijk plaats op 11 juni 1995. De RPG, PRP en UNR beschuldigden de veiligheidstroepen van pogingen tot intimidatie. De verkiezingen liepen uit op een overwinning voor de PUP, die 71 van de 114 zetels veroverde. De RPG verkreeg negentien zetels, terwijl de PRP en de UNR elk negen zetels kregen. De opkomst zou 63% zijn geweest. Het nieuwe parlement volgde in juli 1995 formeel het CTRN op nadat de verkiezingsuitslagen waren bekrachtigd door het Hooggerechtshof. In diezelfde maand verenigden de drie grote oppositionele partijen (RPG, PRP en UNR) zich in de *Coordination de l'Opposition Démocratique* (CODEM).

Begin februari 1996 onttaarde een muiterij van ontevreden officieren in het leger in Conakry in een poging tot staatsgreep. Als antwoord op deze muiterij voerde president Conté enkele wijzigingen door bij wijze van herstructurering van zowel het militaire apparaat als het burgerlijk bestuur. In juli 1996 maakte president Conté bekend dat weer een premier zou worden benoemd (deze post had hij in

december 1984 afgeschaft), en wel de econoom Sidya Touré. De regering Touré werd positief ontvangen, hoewel het premierschap nogal controversieel was omdat er formeel geen grondwettelijke basis voor bestond.

Politieke spanningen ontstonden in maart 1998 bij de verhuizing van een aantal ministeries vanuit het centrum van Conakry naar de buitenwijken. Toen illegaal geplaatste woningen in de wijk Kaporo Rails⁹ werden opgeruimd om plaats te maken voor de ministeries ontstond een oproer. Bij de uiteindelijke ontruiming vielen tussen de acht en dertien doden en vele gewonden.¹⁰ De sloop van de wijk maakte 100.000 burgers – voornamelijk Peuls – dakloos.

De presidentsverkiezingen van 1998

Op 14 december 1998 werd president Conté binnen de kaders van de grondwet van 1990, herkozen als president voor een tweede termijn van vijf jaar. Volgens de officiële uitslag die werd bekrachtigd door het Hooggerechtshof was president Conté winnaar met 56,1% van de stemmen. Bah (UNR) werd tweede met 24,6% van de stemmen, terwijl 16,6% van de stemmen op Condé (RPG) was uitgebracht.¹¹

De oppositie, verenigd in CODEM, was in haar functioneren belemmerd door de kieswet die onder meer bepaalde dat presidentskandidaten de Guineese nationaliteit moesten bezitten. Daar alle kopstukken van de oppositie vanwege hun verblijf in het buitenland tijdens de regering van Sekou Touré een andere nationaliteit hadden verworven, waren zij van kandidatuur uitgesloten.

Na de verkiezingen betichtte de oppositie, verenigd in CODEM, de regering van stembusfraude en verliet zij in groten getale de Hoge Raad voor de Verkiezingen (*Haut Conseil aux Affaires Electorales*). De PUP werd met name verweten dat er op een aantal stembureaus te weinig stembiljetten waren voor oppositiekandidaten, dat bussen met uitgebrachte stemmen zouden zijn verdwenen en dat het de oppositie onmogelijk zou zijn gemaakt toezicht uit te oefenen op een deugdelijk verloop van de verkiezingen. Zo werden, aldus de UPR, in Centraal-Guinee circa vijftig oppositieleden gearresteerd die de verkiezingen wilden waarnemen.

Na de presidentsverkiezingen van december 1998 werd op 12 maart 1999 een nieuwe regering gevormd onder leiding van premier Lamine Sidime, voormalig voorzitter van het Hooggerechtshof. Eind april 1999 werd het parlement bijeengeroepen. Deze bijeenkomst werd door CODEM geboycot in verband met

---

⁹ Ook wel Kaporo Rail genoemd.

¹⁰ Het cijfer van 13 doden is gebaseerd op een lijst van de *Organisation Guinéenne de Défense des Droits de l'Homme et du Citoyen* (OGDH). Diverse openbare bronnen spreken afwisselend van 8 en 9 doden.

¹¹ Zie voor een overzicht van de belangrijkste politieke partijen en hun etnische achtergrond bijlage II.

de voortdurende detentie van Alpha Condé van de RPG (zie hieronder). Alleen de UPG nam deel.

Lokale verkiezingen werden gehouden op 25 juni 2000, ondanks het feit dat de regering er weinig voor voelde ze parallel te laten lopen aan het proces tegen Condé. De opkomst was laag en de PUP behaalde een klinkende overwinning. Volgens tegenstanders van de regering werd de uitslag van de verkiezingen te laat bekend gemaakt en protesten van militante oppositieleden leidden tot incidenten waarbij vijf doden vielen.¹²

De arrestatie van Condé, 1998

De verslagen oppositiekandidaat Condé werd op 15 december 1998, de dag na de presidentsverkiezingen, in de grensstreek met Ivoorkust gearresteerd en werd nog dezelfde maand formeel in staat van beschuldiging gesteld vanwege een (vermeende) poging de wettige regering ten val te brengen. Zo'n honderd personen werden in verband met de arrestatie van Condé opgepakt (in de grensstreek met Ivoorkust maar vooral ook in Conakry) en bleven vooralsnog in hechtenis.

In september 2000 werd Condé in een zwaar bekritiseerd en herhaalde malen verdaagd proces veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf met aftrek van voorarrest. Samen met enkele medestanders werd hij schuldig bevonden aan het in gevaar brengen van de staatsveiligheid, het rekruteren van huurlingen en samenzwering met het doel president Conté te doden. Op 18 mei 2001 werd Condé vrijgelaten nadat hem gratie was verleend door president Conté. De laatste twee medestanders die nog vastzaten werden eveneens vrijgelaten. Volgens de procureur-generaal van Guinee was echter geen sprake van een algehele amnestie en moest Condé zich, gezien zijn strafblad, onthouden van alle politieke activiteiten.¹³ De oppositie reageerde verheugd op de vrijlating en hoopte dat de politieke spanningen zouden verminderen en dat spoedig de parlementsverkiezingen zouden worden uitgeschreven die oorspronkelijk in juni 2000 hadden moeten plaatsvinden.

Wijziging grondwet

Echter, in plaats van het versneld uitschrijven van de verkiezingen, richtte de PUP zich vanaf begin juni 2001 op het wijzigen van de grondwet om een nieuwe termijn voor president Conté mogelijk te maken.¹⁴ Omdat de PUP in het parlement echter één stem te kort kwam om, zonder tussenkomst van oppositiepartijen, de grondwet te kunnen amenderen, werd door de PUP besloten op 11 november 2001

---

¹² IRIN-WA Update 750 (20000701)

¹³ IRIN meldt evenwel dat Condé op 25 september 2001 voor het eerst na zijn vrijlating een zitting van het parlement bijwoonde.

¹⁴ EIU Country Report Guinea, September 2001.

een referendum te houden¹⁵ met als inzet de grondwet als volgt te amenderen¹⁶: de ambtstermijn voor de president wordt verlengd van vijf naar zeven jaar (artikel 24), de president mag zich onbeperkt herkiesbaar stellen voor volgende termijnen, en de huidige leeftijdsgrens van 65 jaar¹⁷ voor het presidentschap wordt opgeheven (artikel 26 - Conté zou naar eigen zeggen in 2002 68 jaar oud zijn). Alle veranderingen zouden met terugwerkende kracht gelden om de zittende president de gelegenheid te geven hiervan gebruik te maken.¹⁸

De oppositie en de mensenrechtenorganisatie *Organisation Guinéenne des Droits de l'Homme* (OGDH) verzetten zich sterk tegen het referendum. De oppositie richtte in juli 2001 de *Mouvement contre le référendum et pour l'alternance démocratique* (MORAD) op. Terwijl de regering en de PUP sinds de zomer campagne voerden voor de amenderingen, had de oppositie geen toegang tot radio en televisie, de enige media die het hele land beslaan, om hun standpunt uit te dragen.

In de aanloop naar het referendum waren er sporadische uitbarstingen van geweld. Op 30 oktober 2001 kwam het tot een eerste confrontatie tussen leden van de oppositie en het leger, toen de oppositie – ondanks het al sinds 1993 bestaande verbod – een bijeenkomst wilde houden in Kankan. De bijeenkomst werd verhinderd door het leger ten koste van tientallen arrestanten en zeker tien gewonden.¹⁹ Op 3 november 2001 gebruikten leden van de veiligheidsdiensten wapenstok en traangas om een vreedzame demonstratie van burgers in Conakry te verhinderen.²⁰ Op 8 november 2001 werden de hoofdkwartieren van de RPG en de UPR in Conakry overvallen door gendarmes en leden van de veiligheidsdiensten. Tussen de drie en vijf partijleden werden hierbij voor korte tijd gearresteerd.²¹

Op 11 november 2001, de dag van het referendum, waren er geen noemenswaardige incidenten en het referendum verliep vreedzaam. Volgens

---

¹⁵ Volgens het bepaalde in artikel 45 van de grondwet mag de president, na overleg met de voorzitter van het parlement, elk wetsvoorstel onderwerpen aan een referendum. Herziening van de grondwet wordt geregeld in artikel 91 van de grondwet.

¹⁶ Zie ook paragraaf 2.1.3

¹⁷ In sommige bronnen is sprake van 70 jaar.

¹⁸ Andere voorstellen tot amendering van de grondwet waren: codificeren van een nieuw nationaal wapenschild (artikel 1). Versterken van de rechten van vrouwen. Benoeming in plaats van verkiezing van het bestuur van de territoriale districten (artikel 89). Enkele controversiële wijzigingsvoorstellen (o.a. benoeming van de voorzitter van het Hooggerechtshof door de president, impeachment bepaling, en verlaging van de minimumleeftijd van de president) zijn ingetrokken. (EIU Country report Guinea December 2001)

¹⁹ IRIN, 31 oktober 2001.

²⁰ Amnesty International AFR/29/005/2001.

²¹ Reuters, 12 november 2001.

persberichten was de opkomst met circa 20% uiterst laag.²² Volgens de regering echter bedroeg het opkomstpercentage 87%.²³ Het officiële resultaat was dat 98% van de stemmen de voorgenomen amenderingen van de grondwet steunde. Het Hooggerechtshof heeft de uitslag op 21 november 2001 bekrachtigd, waardoor de gewijzigde grondwet – hoewel bestreden door de oppositie en NGO's – inmiddels van kracht is geworden.

De parlamentsverkiezingen van 30 juni 2002

De datum voor de oorspronkelijk voor juni 2000 geplande parlamentsverkiezingen werd uiteindelijk, na drie keer te zijn uitgesteld, vastgesteld op 30 juni 2002.

In maart 2002 vond overleg plaats tussen de PUP en de oppositiepartijen om minimumcriteria vast te stellen voor democratische parlamentsverkiezingen. Tijdens dit overleg werd overeenstemming bereikt over twaalf punten.²⁴ Daarmee werd deels tegemoet gekomen aan de eisen van MORAD en aan de eisen gesteld door de internationale gemeenschap.

Op het belangrijkste punt van MORAD, namelijk de rehabilitatie van alle politieke gevangenen, trad de PUP de oppositie echter niet tegemoet. Half april 2002 stemde het parlement tegen een door de oppositie ingediend voorstel om Condé amnestie te verlenen.²⁵ De zeven oppositiepartijen, verenigd in MORAD, kondigden als gevolg hiervan op 4 mei 2002 aan de verkiezingen te boycotten,²⁶ omdat het nu onmogelijk was voor Condé, leider van de RPG en veroordeeld wegens verraad, aan de verkiezingen deel te nemen. Met zijn vrijlating in mei 2001 bleef namelijk wel zijn strafblad bestaan.²⁷ Twee gematigder leden van MORAD, de UPG van Jean Marie Doré en de UPR²⁸, verwelkomden het striktere toezicht op de verkiezingen en namen uiteindelijk wel aan de verkiezingen deel, hoewel de UPR hierover intern verdeeld was.²⁹

Ondanks de uitkomst van het overleg tussen de PUP en de oppositie in maart 2002, maakte de EU op 23 mei 2002 bekend dat zij geen financiële of technische steun zou geven noch verkiezingswaarnemers zou sturen. De belangrijkste reden voor deze beslissing – gebaseerd op conclusies van een EU-onderzoeksmissie die van 18 tot 25 april 2002 in Guinee was- was twijfel of de verkiezingen wel vrij en

---

²² Reuters, 12 November 2001.

²³ IRIN, 15 November 2001.

²⁴ EIU Country Report Guinea, June 2002.

²⁵ EIU Country Report Guinea, June 2002.

²⁶ AFP, 6 mei 2002.

²⁷ EIU Country Report Guinea, June 2002.

²⁸ De UPR was een samenwerkingsverband tussen de *Parti pour le Renouveau et le Progrès* van Siradiou Diallo en de *Union pour la Nouvelle République* van Mamadou Bah.

²⁹ EIU Country Report Guinea, June 2002.

eerlijk zouden zijn.³⁰ Hoewel de internationale gemeenschap de oprichting van de Nationale Verkiezingsraad (*Conseil National Electoral*)³¹ op 19 april 2002 als een stap in de goede richting zag, vreesde de EU namelijk dat de Nationale Verkiezingsraad geen substantiële bijdrage zou kunnen leveren aan de transparantie van de verkiezingen, gezien de korte tijd tot 30 juni 2002. De VN hebben via UNDP wel financiële ondersteuning geboden.

Volgens de officiële uitslag was de opkomst 72,5%³². De regeringspartij PUP van president Conté won in alle 38 kiesdistricten en behaalde met 61,5% van de stemmen 47 van de 76 resterende zetels via het systeem van proportionele representatie.³³ In totaal behaalde de PUP dus 85 van de 114 zetels in het parlement, en verzekerde zich zo van een ruime tweederde meerderheid in het parlement, zodat zij vanaf dat moment wetten kon aannemen en de grondwet kon wijzigen zonder dat medewerking van de oppositie vereist was.³⁴

Van de twaalf partijen die deelnamen aan deze verkiezingen waren de belangrijkste naast de PUP de oppositionele UPR, UPG en PDG-AST (*Parti Démocratique de Guinée – Ahmed Sékou Touré*)³⁵. De RPG en UFR boycotten de verkiezingen.³⁶ Van de oppositiepartijen behaalde de UPR van Siradiou Diallo 26,6% van de stemmen en 20 zetels in het parlement. De UPR werd daarmee de tweede partij. De resterende 9 zetels werden verdeeld over de UPG (3), PDG-RDA (3), ANP (*Alliance Nationale pour le Progrès*) (2) en de PUD (*Le Parti pour l'Union et le Développement*) (1)³⁷.

De verkiezingsdag verliep rustig. Er waren geen meldingen van incidenten.³⁸

Door de afwezigheid van internationale waarnemers is het moeilijk een oordeel te geven over het verloop van de verkiezingen. Alle oppositiepartijen spraken van grootschalige fraude, intimidatie en openlijke steun van overheidsfunctionarissen voor de regeringspartij. Er waren meldingen dat mensen valse enveloppen in de stembussen hebben gestopt. Ook zouden vertegenwoordigers van de oppositie niet zijn toegelaten tot stembureaus en zouden alleen aan PUP-gezinden

---

³⁰ Reuters, May 27, 2002.

³¹ De Nationale Verkiezingsraad werd direct na het bekend worden van de definitieve uitslag van de verkiezingen ontbonden.

³² Verschillende andere bronnen spreken echter van een lagere opkomst (Reuters, June 30, 2002; Financial Times, July 1 2002; BBC, July 1, 2002; Africa News Service, July 1, 2002; AllAfrica.com, July 1, 2002).

³³ Zie ook paragraaf 2.1.3.

³⁴ Reuters, July 9, 2002.

³⁵ Zie voor een beschrijving van de belangrijkste partijen Bijlage II.

³⁶ www.cnn.com, Guinea, 30 June 2002

³⁷ Zie ook bijlage II.

³⁸ Financial Times, July 1, 2002; AllAfrica.com, July 1, 2002.

identiteitskaarten – nodig om te kunnen stemmen – zijn uitgereikt.³⁹ Bovendien zou er een tekort zijn geweest aan stembiljetten.⁴⁰

Ook het officiële opkomstpercentage van 72,5% lijkt hoog gezien de boycot door een deel van de oppositie, de slecht begaanbare wegen in het regenseizoen en de concurrentie van de finale van het wereldkampioenschap voetbal. De UPG van Jean-Marie Doré trok in protest na de verkiezingen zijn vertegenwoordigers terug uit de Nationale Verkiezingsraad en de PPG van Jean-Pascal Tolno noemde het een vergissing mee te hebben gedaan aan de verkiezingen.

Onafhankelijke bronnen in Guinee spraken echter van verkiezingen die voor Guinese begrippen redelijk waren verlopen. Waarschijnlijk was grootschalige fraude, zoals tijdens het referendum over de grondwetswijzigingen in november 2001, ook niet nodig gezien de boycot door de oppositie en het feit dat de regeringspartij op eigen kracht hoe dan ook een meerderheid zou hebben behaald.

De verhouding met de buurlanden

Guinee heeft het laatste decennium ernstig te lijden onder de onrust in de buurlanden, met name in het zuiden in het grensgebied met Liberia en Sierra Leone. Met enige regelmaat werd het land gebruikt als uitvalsbasis voor rebellerende strijders tegen de regeringen in de buurlanden.

Al vanaf het begin van de jaren negentig was de interne instabiliteit van de buurlanden Liberia en Sierra Leone een bron van grote zorg voor Guinee. In beide buurlanden woedden burgeroorlogen. In maart 2000 vond een minitop plaats in Mali tussen de presidenten van Guinee, Liberia, Sierra Leone en Mali om de gespannen situatie tussen Guinee en de buurlanden Liberia en Sierra Leone te bespreken.⁴¹ De top leidde niet tot een verbetering van de gespannen verhoudingen. Zowel vanaf gebied van de *Revolutionary United Front* (RUF) in West- en Oost-Sierra Leone als vanuit Liberia hielden grensoverschrijdende aanvallen op Guinee aan tot zeker maart 2001.

Guinee nam sinds 1991 deel aan een aantal vredesmachten in Sierra Leone. Daarnaast heeft Guinee sinds het uitbreken van de burgeroorlog in Liberia in 1989 altijd grote aantallen vluchtelingen uit de buurlanden opgevangen (zie hieronder). Slechts waar de eigen veiligheid van het land in het geding was, was sprake van een harde verdediging. Ook heeft Guinee waarschijnlijk consequent steun gegeven aan anti-Taylor bewegingen.

Relatie Guinee - Liberia

Gedurende de jaren negentig lijkt Guinee actiever betrokken te zijn bij het conflict in Liberia dan bij dat in Sierra Leone. Een belangrijke factor in de relatie tussen Guinee en Liberia is de vijandschap die bestaat tussen president Conté van Guinee

---

³⁹ Financial Times, July 1, 2002.

⁴⁰ BBC, July 1, 2002.

⁴¹ EIU Country Report June 2000.

en president Taylor van Liberia. De relatie tussen de landen heeft in de afgelopen jaren met name onder druk gestaan doordat het ene land steun verleende aan een rebellenbeweging die de regering van het andere land bestreed. Binnenlandse conflicten kregen zo een grensoverschrijdend karakter.

Er zijn aanwijzingen dat Guinee sinds het begin van de jaren negentig actief de Liberiaanse *United Liberation Movement of Liberia for Democracy* (ULIMO-) rebellen steunde tegen president Taylor. Ook heeft Guinee naar alle waarschijnlijkheid tot op heden en in elk geval sinds september 2000⁴² steun gegeven aan de *Liberians United for Reconciliation and Democracy* (LURD) en hun (inmiddels bereikte) doelstelling het aftreden van president Taylor te bewerkstelligen.

Relatie Guinee – Sierra Leone

Met betrekking tot Sierra Leone lijkt het optreden van Guinee in het afgelopen decennium vooral gericht te zijn geweest op het herstel van rust en vrede in dat land, de bescherming van het eigen grondgebied tegen infiltratie door het RUF, en op het tegengaan van de invloed van president Taylor van Liberia in Sierra Leone.

Guinee heeft deelgenomen aan verschillende vredesmacht in Sierra Leone. Zo werd in april 1991 een contingent Guineeërs, toen nog zonder formeel mandaat, in ECOMOG-verband ingezet in Sierra Leone om dat land te assisteren bij het terugdringen van gebiedsschendingen door het Liberiaanse *National Patriotic Liberation Front* (NPLF) van president Taylor, en te steunen in de strijd tegen het (door president Taylor van Liberia gesteunde) RUF.

Na de coup in Sierra Leone van Johnny Paul Koroma in 1997 stuurde Guinee nog eens 1.500 troepen ter versterking van de ECOMOG-macht in Sierra Leone, die inmiddels een formeel mandaat had gekregen van ECOWAS. ECOMOG kreeg de taak controle uit te oefenen over de door de Verenigde Naties afgekondigde sancties tegen de junta van Koroma.

In juni 1999 begon het Guinese leger een offensief in het grensgebied met Sierra Leone om de activiteiten van Sierra Leoneanse guerillagroepen op Guinees grondgebied tegen te gaan.

Tussen september 2000 en zomer 2001 raakten naar alle waarschijnlijkheid Sierra Leoneanse rebellen (zowel rebellen van de RUF als van de *Civil Defence Forces* (CDF)) betrokken bij gevechten in het grensgebied tussen Guinee, Liberia en Oost-Sierra Leone. In reactie daarop vernietigden Guinese militairen in de eerste helft van 2001 tot in Sierra Leone verdachte bases van Guinese rebellen en hun bondgenoten met mortieren en raketten. Tientallen burgers en honderden RUF strijders werden in het grensgebied gedood. Na deze zware tegenaanvallen van het

---

⁴²

ICG, 30 April 2003.

Guinese leger werd het RUF uit Guinee en Oost-Sierra Leone verdreven. Sinds zomer 2001 is het rustig langs de grens tussen Guinee en Oost-Sierra Leone.

Reacties van ECOWAS

Eind 2000 – begin 2001 leidde het conflict tussen Guinee en Liberia tot grote spanningen in het grensgebied tussen Guinee, Liberia en Sierra Leone. De Liberiaanse autoriteiten maakten op 9 juli 2000 bekend dat dissidente Liberianen vanuit Guinee de grensplaats Koryamah in Lofa County hadden aangevallen⁴³. Eind 2000 vond een intensivering plaats van de gevechtshandelingen in dat gebied. De spanning liep zo hoog op dat werd gespeculeerd over een openlijke oorlog tussen Guinee en Liberia. Ook Sierra Leone was bij de strijd betrokken aangezien Guinese rebellen die gelegerd waren in Liberia steun zouden ontvangen van het Sierra Leonese RUF.

In reactie op deze gespannen verhoudingen tussen de drie landen, kwam op 11 april 2001 een buitengewone top van ECOWAS-staatshoofden bijeen, die de VN Veiligheidsraad otrieb in te stemmen met de inzet van ECOMOG-troepen langs de grenzen van Guinee, Sierra Leone en Liberia. Ook werd een missie van ECOWAS naar Liberia gezonden, op 18 april 2001, om te beoordelen in hoeverre Liberia voldeed aan de eisen gesteld in resolutie 1343 (2001) van 7 maart 2001. Het door ECOWAS opgestelde plan voor een ECOWAS-vredesmacht die het grensgebied tussen Guinee, Sierra Leone en Liberia zou gaan bewaken, strandde echter in onenigheid over het mandaat en onwil van de betrokken landen (met name Guinee) om een dergelijke vredesmacht op het eigen grondgebied te laten opereren.

Mano River Union

De *Mano River Union* (MRU)⁴⁴ werd in 1973 opgericht als een douane- en samenwerkingsovereenkomst tussen Guinee, Liberia en Sierra Leone, maar leidde de laatste tien jaar een slapend bestaan. Onder druk van de onrust in de regio en van de internationale gemeenschap werd de MRU in 2001 nieuw leven ingeblazen. De MRU werd door de VN, de EU en ECOWAS gezien als één van de belangrijkste instrumenten voor het bewerkstellingen van vrede en stabiliteit in de regio. Deze verwachtingen heeft de MRU tot op heden niet waargemaakt.

De regeringsleiders van Guinee, Sierra Leone en Liberia begonnen in augustus 2001 in dit kader een dialoog, met als doel onderling vertrouwen op te bouwen. Zo kwamen de ministers van Defensie en van Veiligheid van de drie landen van 25 tot en met 28 september 2001 bijeen in Monrovia, waar zij afspraken samen te werken bij de bestrijding van rebelligroepen in de drie landen, en om gemeenschappelijke patrouilles in te zetten langs hun grenzen. Vervolgens maakte

---

⁴³ EIU: Country Report September 2000.

⁴⁴ Zie pagina 9.

Liberia bekend dat het zijn grens met Sierra Leone, die het in maart had gesloten, zou heropenen, hetgeen in oktober 2001 gebeurde.

Ook vond een ontmoeting van de drie presidenten plaats, op 27 februari 2002 in de Marokkaanse hoofdstad Rabat. In een verklaring veroordeelden de drie leiders de activiteiten van ‘gewapende personen die niet tot een overheid behoren’ in een duidelijke verwijzing naar de LURD. Zij verklaarden te streven naar volledige veiligheid langs hun grenzen, de terugkeer van vluchtelingen en reactivering van de MRU.

Vervolgens werd op 7 maart 2002 een MRU Gemeenschappelijk Veiligheidscomité (*Joint Security Committee*) opgericht door ministers uit de drie landen. Het comité maakte bekend dat de landen een gemeenschappelijke grensbewakingsmacht zouden oprichten⁴⁵. Dit weerhield president Taylor van Liberia er overigens niet van Guinee wederom te beschuldigen van het steunen van rebellenbewegingen.⁴⁶ De gemeenschappelijke grensbewakingsmacht is tot op heden niet van de grond gekomen.

Ook de VN onderschreef het belang van een regionale benadering van de problemen in West-Afrika, in nauwe samenwerking met ECOWAS en de MRU, in een open debat van de Veiligheidsraad op 18 december 2001. Het besluit van de VN een regionaal kantoor te openen in Dakar werd internationaal, ook in de regio, verwelkomd.

Veiligheidssituatie in relatie met de in Guinee verblijvende vluchtelingen

De aanwezigheid van vele Liberiaanse en Sierra Leoneese vluchtelingen in Guinee en hun (vermeende) banden met rebellengroepen uit hun land van herkomst, droegen in september 2000 bij aan de plotselinge verslechtering van de veiligheidssituatie in het grensgebied van Guinee, Liberia en Oost-Sierra Leone. Guinee heeft vluchtelingen op zijn grondgebied opgenomen sinds het begin van de burgeroorlog in Liberia in december 1989. De Liberiaanse vluchtelingen werden opgevangen in de prefecturen aan de grens met Liberia in *Guinée Forestière*. Met het begin van de burgeroorlog in Sierra Leone in 1991 werden Sierra Leoneese vluchtelingen opgevangen in kampen in de in het grensgebied gelegen prefecturen Gueckédou en Kissidougou in *Guinée Forestière*, Forécariah en Kindia in *Basse Guinée*, en Faranah in *Haute Guinée*. Deze speciaal voor dat doel ingerichte kampen bevonden zich nabij Guinese dorpen en steden. Daarnaast vonden veel vluchtelingen onderdak bij Guinese gezinnen van dezelfde etnische groep.

De vluchtelingen en de Guinese bevolking hebben tot september 2000 altijd in harmonie samengeleefd en Guinee heeft tot september 2000 een zeer positieve rol

---

⁴⁵ Reuters, 7 maart 2002.

⁴⁶ EIU Country report Guinea, June 2002.

gespeeld bij de opvang van vluchtelingen uit de regio. Als gevolg van het in september 2000 oploeiende geweld in de grensstreken met Liberia en Sierra Leone ontstonden echter grote spanningen tussen de lokale bevolking en de vluchtelingen - mede aangewakkerd door de Guinese autoriteiten - die tot uitwassen leidden. Vluchtelingenkampen werden aangevallen en geplunderd. Hierbij waren Guinese burgers, 'milities'⁴⁷ en in enkele gevallen leger en politie betrokken. Uiteindelijk keerden veel Sierra Leoners terug naar eigen land. Bij hun aftocht waren zij veelal slachtoffer van aanvallen door Guinese militieën, militairen en burgers. In incidentele gevallen is het mogelijk dat inwoners van Guinee die vluchtelingen huisvesting boden, in deze periode werden lastig gevallen door het Guinese leger, politie en veiligheidsdiensten. Vanaf de zomer van 2001, na de verdrijving van de Sierra Leonese rebellen uit Guinee, is in bovenstaande situatie echter een aanzienlijke verbetering opgetreden.

Begin mei 2002 verslechterde de veiligheidssituatie in Liberia in ernstige mate. Als gevolg van deze intensivering van de gevechten in Liberia tussen de Liberiaanse regeringstroepen en de LURD-rebellen onderging Guinee een nieuwe instroom van Liberiaanse vluchtelingen. Met name Liberiaanse vluchtelingen in het grensgebied van Guinee met Liberia en Oost-Sierra Leone ondervonden hinder van Guinese militieën. Ook waren er enkele meldingen dat de lokale bevolking zich keerde tegen Liberiaanse vluchtelingen⁴⁸.

In de grensgebieden met Liberia kwam de sociaal-economische situatie onder druk te staan door de grote aantallen vluchtelingen uit Liberia. De vluchtelingenstroom vormde een potentiële bedreiging voor de stabiliteit in Guinee, met name in het grensgebied met Liberia, mede door gebrek aan fondsen bij UNHCR om de vluchtelingen te transporteren naar kampen.

2.1.3 Staatsinrichting

Op 11 november 2001 werd per referendum de grondwet van 23 december 1990 op bepaalde onderdelen geamendeerd. Hierdoor is de macht van de president vergroot. De belangrijkste wijzigingen betreffen de verlenging van de presidentstermijn van vijf naar zeven jaar (artikel 24), het afschaffen van het maximum van twee ambtstermijnen (artikel 24), en het opheffen van de maximum leeftijd voor het presidentschap (voorheen maximaal 65 jaar - artikel 26).

De president wordt in rechtstreekse verkiezingen gekozen. Als geen van de kandidaten de absolute meerderheid behaalt, vindt een tweede verkiezingsronde

---

⁴⁷ Zie par. 2.3.

⁴⁸ OCHA Guinea, Humanitarian Situation Report No.6, June-July 2002.

plaats. De president is hoofd van de regering en benoemt in die hoedanigheid ministers.

De wetgevende macht is de Nationale Vergadering (*Assemblée Nationale*) die bestaat uit 114 leden. Verkiezingen voor dit parlement vinden eens per vijf jaar plaats. Het Guinese kiesstelsel combineert evenredige vertegenwoordiging met kiesdistricten: tweederde (76) van de zetels in het parlement wordt gekozen door middel van proportionele representatie, de overige zetels worden toebedeeld aan een afgevaardigde van elk van de 38 kiesdistricten. Het huidige parlement is gekozen op 30 juni 2002.⁴⁹

In totaal zijn in november 2001 zeven artikelen van de grondwet gewijzigd. Naast de bovengenoemde drie zijn dat onder meer de bepalingen betreffende: het versterken van de rechten van de vrouw, en de territoriale organisatie en het beheer (benoeming in plaats van verkiezing van het bestuur van regio's, prefecturen, onderprefecturen, wijken en districten – artikel 89).⁵⁰

Het resultaat van het referendum is op 21 november 2001 door het Hooggerechtshof bekrachtigd. Tegen dit besluit staat geen hoger beroep open. Hiermee is de gewijzigde grondwet - hoewel bestreden door de oppositie - van kracht geworden.

2.2 Politieke ontwikkelingen

In deze paragraaf zullen de politieke ontwikkelingen worden beschreven die plaatsvonden in de verslagperiode (oktober 2002 tot medio oktober 2003). Deze ontwikkelingen hebben vooral betrekking op de komende presidentsverkiezingen, voorzien voor december 2003, en de regionale gebeurtenissen.

Na de parlementsverkiezingen van 30 juni 2002

De eerste zitting van het op 30 juni 2002 gekozen parlement eind september 2002, was gewijd aan de verkiezing voor enkele belangrijke parlementaire functies. Aboubacar Sompaoaré, secretaris-generaal van de PUP, werd met 87 stemmen voor en 19 onthoudingen gekozen tot nieuwe voorzitter van het parlement⁵¹. Zijn voorganger, El-Hadj Boubacar Biro Diallo, was eerder uit de PUP verbannen en had zich aangesloten bij het *Front Républicain pour l'Alternance Démocratique* (FRAD)⁵² (zie hieronder). Van de overige te verkiezen functies kwamen de belangrijkste terecht bij PUP-leden. Als kleine overwinning van de oppositie kan

---

⁴⁹ Zie verder par. 2.2.

⁵⁰ EIU: Country Report Guinea, December 2001.

⁵¹ EIU Country Report Guinea, December 2002.

⁵² EIU Country Report Guinea, September 2002.

genoemd worden dat slechts vier van de twaalf parlementaire commissies worden voorgezeten door PUP-leden. De drie afgevaardigden van de UPG namen niet deel aan deze zitting. De leider van de UPG, Doré, had eerder aangegeven dat zijn partij de door haar gewonnen zetels niet zou innemen, omdat de PUP de verkiezingsresultaten zou hebben gemanipuleerd.⁵³

De aanloop naar de presidentsverkiezingen van december 2003

President Conté heeft zich namens de PUP kandidaat gesteld voor de presidentsverkiezingen die in december 2003 zullen plaatsvinden. In het geval hij herkozen zou worden, zou dit voor Conté zijn derde termijn zijn als president. Dit is mogelijk gemaakt door de grondwetswijziging die met het referendum van 11 november 2001 is goedgekeurd (zie par. 2.1.3). Echter, voordat Conté zich daadwerkelijk kandidaat kan stellen, zal het Hooggerechtshof dienen te bepalen dat de grondwetswijzigingen terugwerkende kracht hebben. Deze bepaling moet vervolgens door het parlement worden bekrachtigd. Aangezien de PUP met 85 van de 114 zetel een ruime tweederde meerderheid in het parlement heeft, is de verwachting dat dit geen problemen zal opleveren.⁵⁴

Belangrijk in de aanloop naar de presidentsverkiezingen is ook de gezondheidstoestand van president Conté. Sinds hij op Onafhankelijkheidsdag op 2 oktober 2002 in het openbaar onwel werd⁵⁵, doen geruchten de ronde dat hij ernstig ziek zou zijn. Het is onduidelijk wie Conté zou opvolgen in het geval van zijn overlijden. Volgens de grondwet is de voorzitter van het parlement, Aboubacar Sompaoaré, de tijdelijke opvolger van de president. Hij heeft echter noch de steun van Conté en de belangrijkste PUP-leden noch van het leger⁵⁶.

In januari 2003 werd de *Coordination de la Mouvance présidentielle* (CMP) in het leven geroepen met als doel brede steun te vergaren voor de herverkiezing van president Conté. De PUP speelt hierin de grootste rol.⁵⁷ Binnen de PUP lijkt echter, door toedoen van president Conté, een breuk te zijn ontstaan tussen de gevestigde orde van de PUP vertegenwoordigd door het *Bureau Politique Nationale* (BNP) onder leiding van Fodé Bangoura, en een coalitie gegroepeerd rond een relatieve nieuwkomer binnen de PUP, Fodé Soumah. De breuk ontstond toen president Conté aan Soumah de opdracht gaf de PUP te reorganiseren.⁵⁸

---

⁵³ EIU Country Report Guinea, December 2002.

⁵⁴ EIU Country Report Guinea, June 2003.

⁵⁵ EIU Country Report Guinea, December 2002.

⁵⁶ EIU Country Report Guinea, March 2003.

⁵⁷ EIU Country Report Guinea, September 2003.

⁵⁸ EIU Country Report Guinea, September 2003.

Positie oppositie

Het FRAD werd eind mei 2002 opgericht met als doel de parlementaire verkiezingen van 30 juni 2002 te boycotten.⁵⁹ Bij het FRAD zijn de belangrijkste oppositiepartijen aangesloten, waaronder de RPG van Alpha Condé, de UFR van Sidya Touré, de UPG van Jean-Marie Doré, de *Partie Démocratique Africaine* (PDA) van de voormalige voorzitter van het parlement Boubacar Biro Diallo en de *Union des Forces Démocratiques de Guinée* (UFDG) van Mamadou Bah⁶⁰. Deze laatste is woordvoerder van het FRAD.⁶¹ De meeste van deze oppositiegroepen waren voorheen lid van MORAD.⁶²

Tot op heden is het FRAD er niet in geslaagd om een voor alle aangesloten partijen acceptabele gemeenschappelijke presidentskandidaat te vinden. Dit heeft met name te maken met het feit dat de partijen zijn georganiseerd rond persoonlijkheden en etniciteit en niet op ideologische gronden.⁶³

In oktober 2002 heeft Mamadou Bah, erevoorzitter en presidentskandidaat van de UPR, zijn banden met de UPR verbroken na ruzie met Siradiou Diallo over de parlamentsverkiezingen. Diallo zou met de regering hebben ‘onderhandeld’ zonder advies in te winnen van het bestuur van de UPR.⁶⁴ Mamadou Bah werd vervolgens voorzitter van de kleine partij UFDG.⁶⁵

Op 25 juli 2003 wezen de zes oppositiepartijen verenigd in FRAD een voorstel van de regering van de hand om met de regering in dialoog te treden voorafgaand aan de presidentsverkiezingen van december 2003. FRAD eiste eerst de oprichting van een onafhankelijke kiescommissie en toegang in het hele land voor particuliere radio en televisie.⁶⁶

Op 26 september 2003 verwierpen de belangrijkste oppositiepartijen een mondelinge toezegging van de regering Conté dat over activiteiten van de oppositie voortaan zou worden bericht op de staatsradio en –televisie. Alleen een door de autoriteiten ondertekende toezegging zou voor de oppositiepartijen acceptabel zijn.⁶⁷

Op 30 september 2003 gaven de oppositiepartijen, met uitzondering van de UPG, aan de dialoog met de regering, die zij op 25 juli 2003 van de hand wezen, te zullen hervatten. De regering Conté toonde zich namelijk opnieuw bereid de

---

⁵⁹ EIU Country Report Guinea, September 2002.

⁶⁰ EIU Country Report Guinea, September 2003.

⁶¹ EIU Country Report Guinea, December 2002.

⁶² EIU Country Report Guinea, September 2002.

⁶³ EIU Country Report Guinea, June 2003.

⁶⁴ EIU Country Report Guinea, September 2002.

⁶⁵ EIU Country Report Guinea, December 2002.

⁶⁶ IRIN: ‘*Opposition rejects government offer of dialogue*’, 25 July 2003; EIU Country Report Guinea, September 2003.

⁶⁷ IRIN: ‘*Opposition rejects offer of access to state media*’, 26 September 2003.

mogelijkheden te onderzoeken tegemoet te komen aan de eisen van de oppositie. Hiertoe heeft de regering twee commissies in het leven geroepen.⁶⁸

Positie internationale gemeenschap

De EU heeft aan Guinee drie eisen gesteld, waaraan het land zou moeten voldoen om steun van de EU te verkrijgen voor de presidentsverkiezingen van december 2003.

Ten eerste moet er sprake zijn van vrije toegang tot de media en tot openbare bijeenkomsten, en van vrijheid van meningsuiting voor alle politieke partijen; ten tweede moet het alle media toegestaan zijn vrijelijk te berichten zodat zonder belemmering verschillende opinies aan bod kunnen komen; ten derde moet een werkelijk onafhankelijke kiescommissie worden opgericht.⁶⁹

Regionale ontwikkelingen

De verhouding tussen Guinee en Sierra Leone is in de verslagperiode goed gebleven. De verhouding tussen Guinee en Liberia is in toenemende mate gespannen en zorgt nog steeds voor een instabiele veiligheidssituatie in de grensgebieden. Daarnaast draagt ook de fluïde situatie in Ivoorkust bij aan regionale spanningen.⁷⁰

Sierra Leone

Sinds 2001 houden Guinese soldaten twee dorpen in het noorden van Sierra Leone, Yenga en Koindu bezet. De regering van Sierra Leone was hiervan niet op de hoogte. Pas in maart 2002 respectievelijk juni 2002 maakten de media melding van deze bezetting. De reden voor de bezetting is ogenschijnlijk het voorkomen van invallen van Sierra Leoneese rebellen in Guinee. De dorpen liggen in de diamantgebieden van Sierra Leone en Guinese soldaten zouden zich met mijnwerkzaamheden hebben beziggehouden. Het is onduidelijk wanneer de Guineërs zullen vertrekken.⁷¹ Bemiddelingspogingen tussen Guinee en Sierra Leone leidden op 29 maart 2003 nog niet tot een oplossing.⁷²

Liberia

De spanning tussen Guinee en Liberia is nog altijd groot. In november 2002 en in februari 2003 beschuldigde de toenmalige president Taylor van Liberia Guinee wederom van het geven van steun aan de LURD.⁷³ De laatste beschuldiging, geuit tegenover de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, volgde op het opnieuw

---

⁶⁸ IRIN: 'Opposition to resume dialogue with government', 30 September 2003.

⁶⁹ EIU Country Report Guinea, December 2002.

⁷⁰ EIU Country Report Guinea, June 2003.

⁷¹ EIU Country Report Guinea, September 2002.

⁷² ICG, 30 April 2003.

⁷³ EIU Country Report Guinea, March 2003; IRIN, 21 November 2002; AllAfrica: 'Taylor accuses Guinea to Security Council for Aiding LURD', 25 February 2003.

oplaaien in Liberia van de strijd tussen het regeringsleger en rebellen van de LURD en *Movement for Democracy in Liberia* (MODEL) in februari 2003. De relatie tussen de twee landen bevindt zich door deze beschuldiging op een dieptepunt.⁷⁴

Hoewel de Guinese regering nog altijd ontkent betrokken te zijn bij de LURD, zijn er steeds meer aanwijzingen dat de LURD op allerlei manieren door Guinee wordt gesteund. Macenta, in Guinee, vlakbij de grens met Liberia, zou het politieke hoofdkwartier zijn van de LURD, en niet Voinjama in Liberia. Guinee zou de LURD van wapens hebben voorzien. Daarnaast zouden de Guinese autoriteiten de LURD faciliteren bij de gedwongen rekrutering op Guinees grondgebied van Liberiaanse vluchtelingen.⁷⁵ Bovendien heeft de leider van de LURD, Sekou Conneh, tot 23 september 2003⁷⁶ in ballingschap in Conakry gewoond, en is diens vrouw geestelijk adviseur van president Conté van Guinee.⁷⁷

De steun van Guinee aan de LURD zou dateren van september 2000 en een reactie zijn op aanvallen op Guinees grondgebied door Guinese, door Liberia gesteunde, dissidenten en door RUF strijders. Steun aan de LURD zou bijdragen aan de veiligheid langs de grens.⁷⁸

Op 4 juni 2003 heeft het Speciale Hof voor Sierra Leone, dat de verantwoordelijken voor de mensenrechtenschendingen begaan tijdens de tien jaar durende burgeroorlog in Sierra Leone berecht, een aanklacht uitgevaardigd tegen president Taylor.⁷⁹ De Guinese regering heeft verklaard de aanklacht van het Speciale Hof voor Sierra Leone tegen president Taylor te steunen.⁸⁰

Ivoorkust

Er zijn geen aanwijzingen dat Guinee betrokken zou zijn bij het conflict in Ivoorkust.

2.3 Veiligheidssituatie

In de verslagperiode (oktober 2002 tot medio oktober 2003) werden de veiligheid en stabiliteit in Guinee grotendeels bepaald door de ontwikkelingen in de West-Afrikaanse sub-regio gevormd door Guinee, Liberia, Sierra Leone en Ivoorkust.

---

⁷⁴ OCHA Guinea Humanitarian Situation Report No. 2, March-April 2003.

⁷⁵ ICG, 30 April 2003.

⁷⁶ IRIN: 'LURD leader Sekou Conneh returns from Guinea', 23 September 2003.

⁷⁷ EIU Country Report Guinea, September 2003.

⁷⁸ ICG, 30 April 2003.

⁷⁹ IRIN, 4 June 2003; OCHA: CAP for Guinea 2003: Mid-Year Review, May 2003.

⁸⁰ IRIN, 6 June 2003.

Huidige situatie

Sinds zomer 2001 hebben geen significante aanvallen plaatsgevonden op Guinees grondgebied en is de veiligheidssituatie in Guinee, met uitzondering van het grensgebied met Liberia, stabiel. Ten dele is dit veroorzaakt door het voortgaande vredesproces in Sierra Leone, ten dele door het feit dat het Guineese leger en de Guineese milities erin zijn geslaagd het geweld over de grens met Liberia en Sierra Leone terug te dringen. Na de grensincidenten in 2000 en 2001 heeft het Guineese leger, dat wordt gesteund door de VS (training) en door China en Rusland (materieel), de situatie stevig in handen.

Het opklaaien van het conflict in Liberia (zie par. 2.2) en de aanhoudende betrokkenheid van Guinee bij de LURD blijven zorgen voor instabiliteit in het grensgebied⁸¹. Er vinden regelmatig kleine incidenten plaats, die erop lijken te duiden dat rebellen op zoek naar controle over de wapen- en diamanthandel actief blijven. Hun activiteit is wel veel lager dan voorheen⁸².

Eind september 2002 vonden bij Koyamah in het zuidoosten van Guinee twee botsingen plaats met ongeïdentificeerde gewapende mannen. De aanvallen werden toegeschreven aan de LURD. De aanvallen hielden mogelijk verband met strijd om de controle over de diamanthandel: het gebied rond Koyamah is rijk aan diamanten.⁸³

Ook de intensieve gevechten tussen de LURD en het Liberiaanse leger in Lofa, Bonga en Nimba counties in Noord Liberia⁸⁴ zorgen voor instabiliteit in *Guinée Forestière*, het grensgebied met Liberia⁸⁵. Het Guineese leger heeft het gebied rond Diecke-Ganta tot verboden gebied verklaard, nadat op 30 maart 2003 Guinee vanuit Liberia werd beschoten. Burgers zijn opgeroepen het gebied te evacueren; vluchtelingen worden naar kampen elders in Guinee overgebracht⁸⁶.

Volgens UNHCR zou de LURD met medeweten van de Guineese autoriteiten op Guinees grondgebied actief Liberiaanse vluchtelingen ronselen voor de strijd van de LURD in Liberia⁸⁷. In de loop van 2003 heeft het Guineese leger in *Guinée Forestière* meer grip gekregen op de LURD en de bewegingsvrijheid van de LURD beperkt.

---

⁸¹ EIU Country Report Guinea, June 2003.

⁸² EIU Country Report Guinea, December 2002.

⁸³ EIU Country Report Guinea, December 2002.

⁸⁴ Update on UNHCR Operations in Africa, March-April 2003.

⁸⁵ OCHA: CAP for Guinea 2003: Mid-Year Review, May 2003.

⁸⁶ OCHA Guinea, Humanitarian Situation Report No. 2, March-April 2003.

⁸⁷ Human Rights Watch, Vol. 14, No. 8(A), November 2002; ICG, 30 April 2003.

De naar schatting 7.000 jonge Guinese vrijwilligers die in 2000 door Guinee werden bewapend en als militias (zie hieronder) ingezet in de strijd tegen de Guinese, door Liberia gesteunde, rebellen staan nu onder directe controle van het Guinese leger. Een klein aantal van deze jongeren is reeds of zal binnenkort worden geïntegreerd in het reguliere leger. UNICEF heeft onlangs een project gestart waarbij circa 350 gewapende jongeren zullen worden gedemobiliseerd, ontwapend en gereïntegreerd in de Guinese samenleving⁸⁸.

De situatie in het grensgebied met Sierra Leone, met uitzondering van het *Parrot's Beak* gebied, is thans veilig en stabiel. Door de verslechterde situatie in het noorden van Liberia is de situatie in het *Parrot's Beak* gebied onstabiel.

Als gevolg van de intensivering van de gevechten in Liberia tussen de regeringstroepen, de LURD en de sinds april 2003 actieve nieuwe rebellenbeweging *Movement for Democracy in Liberia* (MODEL), ondergaat Guinee een nieuwe instroom van Liberiaanse vluchtelingen. Hoewel hun aanwezigheid in de grensgebieden potentieel een destabiliserend en negatief effect heeft op de veiligheidssituatie, is het aantal gewapende incidenten waar vluchtelingen en ontheemden het slachtoffer van werden in de verslagperiode op een betrekkelijk laag niveau stabiel gebleven. Onder de Liberiaanse vluchtelingen bevinden zich leden van de LURD. Deze rebellen ronselen Liberiaanse vluchtelingen in het kamp Kouankan. De aanwezigheid van deze gewapende mannen onder de Liberiaanse vluchtelingen brengt een veiligheidsrisico met zich mee voor de Guinese autoriteiten⁸⁹.

Ook het conflict in Ivoorkust, dat begon op 19 september 2002, leidde tot een nieuwe instroom van vluchtelingen in Guinee. Deze instroom vormde vooral een zware belasting voor *Guinée Forestière*⁹⁰. Er zijn geen berichten dat deze instroom tot incidenten heeft geleid.⁹¹

Leger, politie en militias

Het Guinese leger, de politie en de veiligheidsdiensten zijn goed georganiseerd. In alle prefecturen is een goed werkende gezagsstructuur aanwezig. Het leger, de politie en de veiligheidsdiensten zijn in het algemeen zeer effectief in het onderdrukken van kleine opstandjes.

---

⁸⁸ UNICEF in Guinea 2002-2006, p.17.

⁸⁹ Human Rights Watch, Vol.14, No. 8(A), November 2002.

⁹⁰ EIU Country Report Guinea, September 2003, p. 14.

⁹¹ Zie verder paragraaf 4.1.

Leger

Het leger valt onder het ministerie van Defensie en kent een landmacht (in 2002 bestaand uit 8.500 personen), gendarmerie (1000), luchtmacht (800) en marine (400)⁹².

In Conakry beschikt de landmacht over een '*quartier général*' (Camp Samori), een '*Bataillon Spécial du Président*' (in Camp Alpha Yaya Diallo), een kamp van de genie in Sangoyah en een infanteriekamp in Camayenne (het voormalige kamp van de republikeinse garde). In het binnenland zijn er militaire kampen in Kankan, Kindia en N'Zérékoré. Het leger heeft de beschikking over een militaire politie (geen opsporings- en justitiële taken) die verantwoordelijk is voor de veiligheid binnen militaire garnizoenen en kampen.

Het leger wordt in omstandigheden waarbij sprake is van een ernstige bedreiging van de openbare orde ingezet om de orde te herstellen.

De presidentiële garde (*rode baretten*, 1.600 personen in 2000) is gelegerd in het infanteriekamp in Camayenne en is sinds 4 oktober 2001 formeel onderdeel van de landmacht.

De nationale gendarmerie is een integraal onderdeel van het leger. Voornaamste taken zijn de bescherming van het platteland, handhaving van de orde (politie taken) en de bescherming van verbindingen.

Politie (Sûreté Nationale)

De nationale politie ressorteert onder het ministerie van Veiligheid en kent diverse eenheden die zijn belast met handhaving van de rechtsorde (*police générale*), met taken ter voorkoming van overtreding van wetten en regels (*police administrative*) en opsporings- en justitiële taken (*police judiciaire*).

De gemeentepolitie (*police municipale* meestal genoemd *police communale*) opereert binnen de diverse lokale leefgemeenschappen. Tenslotte zijn er brigades ter bestrijding van banditisme.

Milities

In Guinee komen milities voor. Dit zijn (semi-) militaire burgertroepen, die officieel onder commando staan van het leger en de veiligheidsdiensten. Zo waren sinds 2000 milities actief bestaande uit circa 10.000 jonge Guinese vrijwilligers, die werden bewapend door de Guinese regering en werden ingezet tegen Liberiaanse rebellen op Guinees grondgebied. In de praktijk blijken milities niet altijd onder commando van het leger en de veiligheidsdiensten te opereren. Formeel zijn de milities weer opgeheven. Ook in dit geval lijkt de praktijk anders. Over aantallen, structuren en het leiderschap van deze milities is weinig bekend.

---

⁹²

Aantallen uit: International Institute for Strategic Studies: The Military Balance 2002-2003.

2.4 Sociaal-economische situatie

In het algemeen leeft de bevolking in armoedige sociaal-economische omstandigheden. Volgens de internationaal aanvaarde norm voor sociaal-economische ontwikkeling, de *Human Development Index*, staat Guinee op plaats 159 (van de 173 landen)⁹³. Slechts de helft van de bevolking - nog geen kwart van de vrouwen - is alfabeet, en de indicatoren voor de gezondheidstoestand behoren tot de laagste voor Afrika. Dit weerspiegelt het feit dat slechts 45 % van de bevolking toegang heeft tot gezondheidszorg (buiten Conakry slechts 31 %).⁹⁴

De hoofdstad Conakry is in de afgelopen decennia snel gegroeid als gevolg van een massale migratie van het platteland naar de stad. Deze groei heeft geleid tot het ontstaan van arme wijken rond de stad. Gekoppeld aan de gevolgen van het gevoerde economische beleid - afslanking van de overheid, bezuiniging op sociale diensten, prijsliberalisatie⁹⁵ - heeft die snelle groei talrijke negatieve sociaal-economische gevolgen met zich meegebracht, zoals een geleidelijke verpaupering van de bevolking, een tekortschieten van de sociale infrastructuur, werkloosheid, een crisis in het onderwijs, een toename van het aantal echtscheidingen, van delinquentie, van het aantal straatkinderen en andere misdeelde kinderen. Het aantal straatkinderen in Conakry wordt geschat op drie- à vijfduizend. Straatkinderen werken veelal als sjouwers, schoenpoetsers, of voor grote handelaren als straatverkopers. De afgelopen tien jaar is het gebruik van drugs (cannabis, alcohol, lijm, etcetera; ook heroïne en cocaïne zijn gesignaleerd) een ernstig probleem geworden onder de jongeren in Conakry, met name in de leeftijdsgroep van tien - achttien jaar, met als gevolg een toename van de criminaliteit.

In de grensgebieden dichtbij Sierra Leone en Liberia is de sociaal-economische situatie de laatste jaren verder onder druk komen te staan door de grote aantallen vluchtelingen uit de beide buurlanden en door aanvallen door rebellengroepen van beide zijden van de grens, al dan niet ondersteund door de nationale legers van de drie landen.

---

⁹³ UNICEF in Guinea 2002-2006.

⁹⁴ EIU Country Profile Guinea 2001.

⁹⁵ UN CRC/C/3/Add. 48 - State Party Report 1999 - Guinea.

3 Mensenrechten

3.1 Waarborgen

3.1.1 Verdragen en protocollen

Guinee is partij bij de belangrijkste mensenrechtenverdragen, inclusief:

- Anti-Martelverdrag (CAT – geratificeerd op 10 oktober 1989);
- Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (geratificeerd op 9 augustus 1982);
- Internationaal verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (geratificeerd op 14 maart 1977);
- Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten (geratificeerd op 24 januari 1978); en
- Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (geratificeerd op 24 januari 1978)⁹⁶.

Guinee is eveneens partij bij het Vluchtelingenverdrag van 1951 en het daarbij behorende Protocol van 1967.⁹⁷

Guinee heeft het Verdrag inzake de rechten van het kind niet geratificeerd en is daar dus (nog) geen partij bij.

Guinee voldoet al sinds jaar en dag nauwelijks aan zijn rapportageverplichtingen⁹⁸.

3.1.2 Nationale wetgeving

Grondwet

De grondwet van 23 december 1990 werd op 11 november 2001 per referendum gewijzigd ten gunste van de zittende president. De belangrijkste wijzigingen betreffen de verlenging van de presidentstermijn van vijf naar zeven jaar, het afschaffen van het maximum van twee ambtstermijnen (artikel 24) en het opheffen van de maximum leeftijd voor het presidentschap (voorheen maximaal 65 jaar - artikel 26).

---

⁹⁶ www.unhchr.ch

⁹⁷ UNHCR.

⁹⁸ Laatste data: CAT: -, CEDAW: 4 augustus 2000, CRC: 20 november 1996, CERD: 29 september 1998, CCPR: 30 april 1991, CESC: 10 mei 1997.

De grondwet is gebaseerd op de algemene principes van de rechtsstaat, en bevat waarborgen tegen schending van de burgerlijke en politieke rechten. In de grondwet is scheiding van de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht voorzien.

3.2 Toezicht

Overheidstoezicht

Binnen het Ministerie van Defensie is een mensenrechtenbureau sinds 1994 belast met de organisatie van seminars op het gebied van mensenrechten om militair personeel bekend te maken met de mensenrechten erkend in internationale en regionale overeenkomsten en verdragen. Inmiddels hebben meer dan 100 seminars plaatsgevonden.⁹⁹

Niet-gouvernementele organisaties (NGO's)

De vier belangrijkste niet-overheidsorganisaties op het gebied van de mensenrechten in Guinee zijn: *l'Organisation Guinéenne de Défense des Droits de l'Homme et du Citoyen* (OGDH), *l'Association de Défense des Droits des Femmes* (ADDEF), *Femmes Aide et Justice* (FAJ) en *Association des Femmes Juristes de Guinée* (AFJG).¹⁰⁰

Ook worden nog genoemd als lokale NGO's op het gebied van de mensenrechten: *The Diallo Telli Foundation*, *Les Enfants des Victimes du Camp Boiro*, *S.O.S. Burial Grounds*, *The Association of Victims of Repression*, *Humanitarian Assistance for Prisons*, *Defense of Prisoner's Rights*, *The Committee for the Defense of Civil Rights*, en *The Coordinating Committee on Traditional Practices Affecting Women's and Children's Health*. Door de regering en haar ambtenaren worden deze organisaties over het algemeen welwillend tegemoet getreden. Sommige organisaties beschuldigen de overheid echter van pogingen tot intimidatie en van tegenwerking bij onderzoeken¹⁰¹.

Internationaal toezicht

De Europese Unie, de Verenigde Staten en de Verenigde Naties houden een zeker toezicht op de mensenrechtensituatie in Guinee. Verder rapporteren internationale NGO's als Amnesty International en Human Rights Watch regelmatig over de mensenrechtensituatie in Guinee.

---

⁹⁹ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2001: Guinea, March 31, 2003.

¹⁰⁰ OCHA Guinea.

¹⁰¹ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 10.

Vanzelfsprekend zijn er nog meer (internationale) NGO's actief - niet noodzakelijk op het gebied van het toezicht op de mensenrechten - in Guinee.¹⁰² Deze NGO's kunnen in het kader van hun werkzaamheden wel misstanden op het gebied van de mensenrechten signaleren en doen dat ook.¹⁰³

3.3 Naleving en schendingen

*Algemene situatie*¹⁰⁴

In Guinee is geen sprake van schendingen van de mensenrechten op grote schaal. Het aantal mensenrechtenschendingen is ten opzichte van de vorige verslagperiode constant gebleven. Tegenstanders van de regering kunnen in het hele land te maken krijgen met mensenrechtenschendingen. Het gaat daarbij niet alleen om leden van oppositiepartijen, maar om allen die politieke activiteiten tegen de regering ontplooiën, bijvoorbeeld door tegen de regering te demonstreren. Leden van de oppositie kunnen problemen ondervinden met de Guinese autoriteiten bij deelname aan politieke activiteiten. Politieke activiteiten van leden van de oppositie zijn weliswaar officieel toegestaan, maar in de praktijk worden zij veelal bemoeilijkt doordat de oppositie niet of nauwelijks toegang heeft tot de media en doordat de overheid demonstraties en bijeenkomsten van de oppositie verbiedt. Deze schendingen vinden plaats in het hele land, inclusief Conakry.¹⁰⁵ Vele schendingen op het terrein van de mensenrechten hangen samen met het over het algemeen ondermaatse functioneren van het overheidsapparaat, hetgeen weer samenhangt met het feit dat de politie-, leger- en veiligheidsfunctionarissen worden onderbetaald.

De grensgebieden met Liberia en Sierra Leone staan sinds de grensincidenten in 2000 en 2001 onder controle van het Guinese leger. Het aantal schendingen van de mensenrechten van vluchtelingen op Guinees grondgebied is sinds zomer 2001 drastisch afgenomen en is in de verslagperiode constant gebleven, al staan

---

¹⁰² Action Contre la Faim, Action of Churches Together, American Refugee Committee, Association pour le développement de la riziculture et du palmier, Centre Canadien d'Études et de Coopération Internationale, Centre for the Victims of Torture, Concern Universal, Croix Rouge Guinéenne, Enfants Réfugiés du Monde, Handicap International, International Rescue Committee, Médecins du monde, Médecins sans Frontières, Organisation Catholique pour la promotion humaine, Organisation pour le développement intégré communautaire, Première urgence, Radio rurale de Guinée, Search for Common Ground.

¹⁰³ Bron: UNHCR Global Appeal 2002, West and Central Africa, Regional Overview, Guinea.

¹⁰⁴ In de vervoloparagrafen wordt veelvuldig de *U.S. Department of State: Human Rights Report for 2002* als bron genoemd. Dit beslaat het jaar 2002. De geldigheid voor de verslagperiode van de aan dit rapport ontleende informatie is gecheckt met behulp van vertrouwelijke bronnen.

¹⁰⁵ Zie de beschrijving van de confrontatie tussen de autoriteiten en de oppositie in het kader van het omstreden referendum over de grondwet op pagina 13-14.

vluchtelingen uit Liberia en Sierra Leone nog steeds bloot aan pesterijen door de Guinese politie en het Guinese leger¹⁰⁶. Aan de Liberiaanse kant van de grens worden de ‘*able men and boys*’ van de nieuwe stroom Liberiaanse vluchtelingen veelal met geweld door de LURD beweging ingelijfd voor de strijd tegen de Liberiaanse regeringstroepen. Rekruteringsactiviteiten door de LURD op Guinees grondgebied, met name bij de grensovergangen en in het vluchtelingenkamp Kouankan, komen ook voor. UNHCR heeft hiertegen geprotesteerd bij de Guinese regering. Uit veiligheidsoverwegingen worden vluchtelingen uit het kamp Kouankan overgeplaatst naar het kamp in Boreah in Kissidougou in de Albaderia regio (zie verder paragraaf 4.1).¹⁰⁷

In enkele gevallen zijn Liberiaanse vluchtelingen na ondervraging door het Guinese leger voor korte tijd gedetineerd geweest¹⁰⁸.

Er zijn enkele meldingen dat de lokale bevolking zich keerde tegen Liberiaanse vluchtelingen.

In de vluchtelingenkampen komt seksueel misbruik voor van vrouwen en kinderen. Onderzoek van het *Office of Internal Oversight Services on the Investigation into sexual exploitation of refugees by aid workers in West Africa* van de Verenigde Naties heeft dit bevestigd. Bij dit seksueel misbruik bleken geen VN medewerkers betrokken.¹⁰⁹

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting

De grondwet voorziet in vrijheid van meningsuiting. De regering onderwerpt deze vrijheid wel aan beperkingen. Openbare kritiek op de president wordt niet getolereerd. De regering houdt de pers sterk in de gaten. Journalisten worden geregeld lastig gevallen en soms voor korte tijd vastgehouden. Een andere sanctie is de intrekking van de perskaart.¹¹⁰

De regering publiceert het enige nationale dagblad, *Horoya*. Er zijn ook diverse onafhankelijke particuliere nieuwsbladen: *Le Lynx*, *La Lance*, *L’Oeil*, *Le Democrat*, *L’Indépendant*, *La Nouvelle Tribune* en *L’Observateur*. Deze kranten verschijnen in principe wekelijks in Conakry; in de praktijk zorgen technische en financiële beperkingen voor minder regelmatige publicatie. Een tiental andere publicaties verschijnt op onregelmatige basis. Het nieuwsblad *L’Espoir* is aangesloten bij de regeringspartij. Aangezien slechts 35% van de bevolking kan

---

¹⁰⁶ U.S. Committee for Refugees, 26 July, 2002; U.S. Committee for Refugees, World Refugee Survey 2003, Guinea.

¹⁰⁷ IRIN: ‘*Situation in Forest region remains complex, says ACT*’, 2 July, 2003.

¹⁰⁸ U.S. Committee for Refugees, World Refugee Survey 2003, Guinea.

¹⁰⁹ United Nations General Assembly: A/57/465 d.d. 11 October 2002.

¹¹⁰ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 6-7.

lezen en de prijs van de kranten voor de doorsnee burger niet op te brengen is, heeft de geschreven pers een beperkt bereik.¹¹¹

De regering beheert de nationale radio- en televisiestations. Hoewel de wet particuliere elektronische media toestaat, houdt de regering voorstellen voor particuliere radio- en televisiestations tegen met als argument de nationale veiligheid en stabiliteit. Op de radio en televisie is wel een groeiend aantal buitenlandse satellietzenders te ontvangen. De overheid legt hier geen beperkingen op. Ook hier is het bereik, gezien de hoge kosten van ontvangingapparatuur, in de praktijk echter beperkt.¹¹²

Internet is sinds 1997 beschikbaar. De overheid legt hier geen beperkingen op. Een gebrek aan betrouwbare telefoonlijnen en de hoge kosten zorgen ervoor dat ook van dit medium slechts een kleine elite gebruik kan maken. *Le Lynx* en *La Lance* hadden websites op internet.¹¹³

Tijdens de campagne voor de parlementsverkiezingen van 30 juni 2002 kregen de oppositiepartijen per partij per avond vijf minuten zendtijd op de door de regering beheerde televisie- en radiostations.¹¹⁴

In december 2002 heeft de regering de publicatie van drie kranten, te weten *Croisade*, *Diplomate* en *Defi*, om onduidelijke redenen opgeschort.¹¹⁵

Van 24 tot 26 maart 2003 werden Benn Pepito en Cellou Diallo, respectievelijk hoofdredacteur en fotograaf van *La Lance*, gedagvaard en drie dagen ondervraagd over een foto van president Conté.¹¹⁶

Op 27 juni 2003 werden, in Touba, Azoca Bah, een verslaggever voor de *Le Lynx* – *La Lance* groep, en Aboubakar Akoumba, directeur-hoofdredacteur van het weekblad *L'Aurore*, aangevallen door leden van de presidentiële garde. Hun documenten en de camera van Bah werden bij de aanval vernietigd. De twee zouden kritisch hebben geschreven over de gezondheidstoestand van president Conté.¹¹⁷ Zie voor de arrestatie van een redacteur van *L'Aurore*, Alcoumba Diallo paragraaf 3.3.6.

---

¹¹¹ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 6-7.

¹¹² U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 6-7.

¹¹³ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 6-7.

¹¹⁴ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 6-7.

¹¹⁵ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 6-7.

¹¹⁶ 'Guinean soldiers attack media house', 3 July 2003, www.afrol.com/news2003.

¹¹⁷ 'Guinean soldiers attack media house', 3 July 2003, www.afrol.com/news2003.

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

De wet beperkt de vrijheid van vergadering en de regering maakt hier gebruik van om ongewenste politieke activiteiten aan banden te leggen. Zo ondervinden leden van de oppositionele groepen grote problemen bij het organiseren van bijeenkomsten. Sinds september 1993 is er een verbod op het houden van (oppositie) politieke manifestaties. Volgens het strafrecht is elke bijeenkomst met een etnisch of raciaal karakter verboden evenals bijeenkomsten waarvan de aard de nationale eenheid zou kunnen bedreigen. Elke bijeenkomst dient 72 uur van te voren te worden aangekondigd, anders is de bijeenkomst illegaal. De regering verbiedt alle straatmarsen behalve begrafenissen. Lokale autoriteiten kunnen demonstraties of bijeenkomsten verbieden als zij vrezen dat deze een bedreiging vormen voor de openbare orde. Organisatoren kunnen verantwoordelijk worden gesteld in geval van geweld of vernietiging van eigendom. In december 2000 heeft de gouverneur van Conakry aangekondigd dat schriftelijke toestemming van zijn kantoor is vereist voor alle openbare bijeenkomsten van alle verenigingen, NGO's, groepen, coöperaties en politieke partijen.¹¹⁸

Op 8 juni 2003 heeft de Guinese regering op het vliegveld van Conakry aan vijf buitenlandse politici de toegang tot Guinee onttrokken. Deze politici waren op uitnodiging van oppositieleider Alpha Condé, leider van de RPG, naar Guinee gekomen om deel te nemen aan een door de RPG georganiseerde conferentie over democratie. Leden van de RPG raakten slaags met de politie. Hierbij werden enkele mensen gearresteerd en raakten 58 RPG leden gewond. De Guinese autoriteiten hebben de conferentie verboden, omdat de autoriteiten niet voldoende op de hoogte gebracht zouden zijn van de conferentie en met name van de uitnodigingen aan buitenlandse politici.¹¹⁹

De vrijheid van vereniging is wettelijk gewaarborgd. Verenigingen moeten wel zware procedures doorlopen alvorens officiële erkenning te krijgen.¹²⁰

Van de 46 in Guinee geregistreerde politieke partijen zijn er acht vertegenwoordigd in het parlement. De belangrijkste partijen zijn de heersende *Parti de l'Unité et du Progrès* (PUP), en de oppositiepartijen *Rassemblement du Peuple de Guinée* (RPG), *Union pour le Progrès et le Renouveau* (UPR) en *Union Nationale pour le Progrès en Guinée* (UNPG)¹²¹ (zie bijlage II). In de praktijk wordt het functioneren van politieke oppositiepartijen aan banden gelegd (zie par. 3.3.6).

---

¹¹⁸ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 7-8.

¹¹⁹ IRIN: 'Government bans opposition conference, denies entry to foreign participants', 9 June 2003.

¹²⁰ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p.8.

¹²¹ EIU: Country Report Guinea, June 2003.

3.3.3 Vrijheid van godsdienst en overtuiging

De grondwet voorziet in vrijheid van godsdienst en in de praktijk respecteert de overheid deze vrijheid.

Het grootste deel van de bevolking is aanhanger van de islam. De door de regering gesteunde *Ligue Islamique Nationale* (LIN) vertegenwoordigt de soennitische islamitische meerderheid (85% van de bevolking) in het land. Slechts een klein deel van de bevolking is shi'itisch.

De regering eist dat alle erkende christelijke kerken zich aansluiten bij de Vereniging van Kerken en Missies om te kunnen profiteren van bepaalde privileges, zoals belastingvoordelen en subsidies op energiegebruik. Onder de christenen vinden we rooms-katholieken, anglicanen, baptisten, Jehova's getuigen en zevende-dagadventisten.¹²²

Hoewel de regering en de LIN tegen een uitbreiding van shi'itisch fundamentalisme zijn, uit angst voor onrust binnen de islamitische bevolkingsgroepen in het land, worden de activisten van shi'itsche groepen in hun activiteiten niet beperkt.¹²³

In april 1999 stelde de regering voor het eerst als eis dat iedere minister de eed moest afleggen op Koran of Bijbel. Dit leidde tot kritiek van hen die dit zagen als strijdig met het seculiere karakter van de staat.¹²⁴ In de verslagperiode zijn geen meldingen gedaan van het moeten afleggen van de eed op Koran of Bijbel.

Zowel islamitische als christelijke feestdagen worden door de regering erkend en gevierd door de bevolking.¹²⁵

Buitenlandse missies en op kerkelijke leest geschoeide hulporganisaties kunnen in het hele land vrijuit opereren. Er zijn in het verleden alleen incidentele meldingen geweest dat de regering zendingswerk van Jehova's getuigen heeft gedwarsboomd. Daar zijn in 2002 geen berichten over ontvangen.¹²⁶ Nadere informatie over 2003 is niet beschikbaar.

---

¹²² U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p.8.

¹²³ U.S. Department of State: International Religious Freedom Report 2002, Guinea, 7 October 2002, p.2.

¹²⁴ U.S. Department of State: International Religious Freedom Report 2002, Guinea, 7 October 2002, p.2.

¹²⁵ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p.8.

¹²⁶ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p.8.

3.3.4 Bewegingsvrijheid

De grondwet voorziet in vrijheid van beweging voor alle burgers, zowel binnen Guinee als naar en van het buitenland.

Binnen Guinee bestaan echter wel beperkingen. Iedereen vanaf achttien jaar dient een identiteitskaart bij zich te dragen die bij controlepunten moet worden getoond. Met name laat in de avond lopen reizigers het risico te worden lastig gevallen door politie en militairen bij wegblokkades, ook in Conakry. Vaak worden reizigers kleine bedragen afhandig gemaakt. Alhoewel de regering volhoudt dat corruptie bij controleposten slechts een zaak is van een klein aantal soldaten, is corruptie bij officiële controleposten systematisch.

Reizen van en naar het buitenland is vrij toegestaan. De regering behoudt zich wel het recht voor deze vrijheid in te perken om politieke redenen.¹²⁷ Guineeërs van wie bekend is dat zij actief oppositie voerden, kunnen bij terugkeer uit het buitenland hinder ondervinden, bestaande uit langdurige verhoren en (kortdurende) gevangenneming. In 2002 waren de grenzen met Liberia en Sierra Leone officieel gesloten. Plaatselijk handelsverkeer en persoonlijke reizen naar Sierra Leone waren toegestaan.¹²⁸ Sinds oktober 2002 was ook de grens met Ivoorkust gesloten, behalve voor het verlenen van humanitaire hulp¹²⁹. In september 2003 waren de grenzen met de drie landen nog steeds officieel gesloten. Uit humanitaire overwegingen wordt een zeker grensverkeer echter wel toegestaan.

Aanvraagprocedure nationale identiteitskaart (Carte Nationale d'Identité)

Het bezit van een nationale identiteitskaart is wettelijk verplicht vanaf het achttiende levensjaar.¹³⁰ Bij de aanvraag dienen te worden overgelegd: een bij het bevolkingsregister te verkrijgen uittreksel uit het geboorteregister (*Extrait de Naissance*). Indien een geboorte - zoals veelvuldig het geval is - niet officieel werd geregistreerd volstaat een *Jugement Supplétif*. Dit is een verklaring door de rechter op basis van een getuigeverklaring dat de betrokken persoon op een bepaalde datum is geboren. Voorts zijn benodigd een woonplaatsverklaring (*Certificat de Résidence*, afgegeven door het wijkhoofd (*Chef de Quartier*)), een bewijs van stemrecht (*Carte d'Electeur*, afgegeven door het wijkhoofd, het nummer van het bewijs van stemrecht wordt eveneens vermeld op de identiteitskaart) en vier pasfoto's. Aan leges dient te worden betaald 5.000 fCFA (plusminus €7,50).

---

¹²⁷ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p.8.

¹²⁸ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p.8.

¹²⁹ OCHA: Humanitarian Briefing Pack Guinea, March 2003.

¹³⁰ Zie voor identiteitsdocumenten voor personen jonger dan 18 jaar paragraaf 4.2.1, pagina 56 van dit ambtsbericht.

De kaart kan worden aangevraagd bij alle politiebureaus in het land of rechtstreeks bij het kantoor van de politie (*Sûreté Urbaine*) in Conakry. De aanvraag dient in persoon te worden ingediend.

De kleur van de nationale identiteitskaart is oranje-donkerblauw/nachtblauw en de tekst wordt geprint.

Aanvraagprocedure nationaal paspoort

Het nationaal paspoort kan alleen in Conakry worden aangevraagd. Bij de aanvraag dienen te worden overgelegd: een identiteitskaart (*Carte Nationale d'Identité*), een uittreksel uit het geboorteregister (*Extrait de Naissance*), een woonplaatsverklaring (*Certificat de Résidence*, afgegeven door het wijkhoofd - *Chef de Quartier*), een bewijs van stemrecht (*Carte d'Electeur*, afgegeven door het wijkhoofd - *Chef de Quartier*), het nummer van het bewijs van stemrecht wordt eveneens vermeld op de identiteitskaart en vier pasfoto's. Aan leges dient te worden betaald 75.000 fCFA (plusminus €112,50). Het paspoort dient in persoon te worden aangevraagd bij een officier van de recherche (*Officier de Police Judiciaire*) waarbij de aanvrager door de politie wordt ondervraagd. De uitgevende instantie is de luchthaven- en grenspolitie (*Police de l'Air et des Frontières*) die valt onder de *Direction Nationale de la Police*.

Op grond van het Burgerlijk Wetboek kan een paspoort pas aan personen van 21 jaar en ouder (meerderjarigheid) worden verstrekt; minderjarigen kunnen in het paspoort van hun ouders worden bijgeschreven. In de praktijk wordt de leeftijd aangehouden waarop mannen en vrouwen kunnen trouwen, dat wil zeggen dat gehuwde vrouwen met 17 jaar en gehuwde mannen met 18 jaar¹³¹ een paspoort kunnen krijgen.

De omslag van het paspoort is blauw. Aan de binnenzijde zijn de kleuren oranje, geel en groen. De teksten worden gedrukt en zijn niet handgeschreven.

Aanvraagprocedure ECOWAS reisdocument

Met een ECOWAS-reisdocument kan worden gereisd binnen de ECOWAS-verdragsstaten.¹³² Bij de aanvraag dienen te worden overgelegd: een identiteitskaart (*Carte Nationale d'Identité*), een woonplaatsverklaring (*Certificat de Résidence*, afgegeven door het wijkhoofd - *Chef de Quartier*), en twee pasfoto's. Aan leges dient te worden betaald 35.000 fCFA (plusminus €52,50). De voor de afgifte verantwoordelijke autoriteit is het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Het ECOWAS-reisdocument staat een verblijf in een lidstaat toe van maximaal drie maanden. Na deze periode dient te worden beschikt over een verblijfsvergunning.

---

¹³¹ Artikel 284 van het Burgerlijk Wetboek.

¹³² De volgende landen zijn aangesloten bij ECOWAS: Benin, Burkina Faso, Gambia, Ghana, Guinee, Guinee-Bissau, Ivoorkust, Kaapverdië, Liberia, Mali, Niger, Nigeria, Senegal, Sierra Leone en Togo.

Problemen in de praktijk bij het aanvragen van bovengenoemde documenten

Ongeletterden en armen ondervinden veel problemen bij het verkrijgen van bovengenoemde documenten. Vooral met betrekking tot de eerste groep zijn de gegevens in het bevolkingsregister veelal uiterst incompleet. Armen beschikken niet over de noodzakelijke financiële middelen. Tenslotte doen zich problemen voor bij het verkrijgen van identiteits- en/of reisdocumenten in politiek turbulente gebieden zoals het grensgebied met Liberia en Sierra Leone. Het is daar als gevolg van de plaatselijke situatie niet altijd mogelijk het gewenste document te verkrijgen.

Luchtvaart

De internationale luchthaven van Guinee is gelegen nabij de hoofdstad Conakry.

De luchthaven wordt aangedaan door de volgende luchtvaartmaatschappijen:

- Air Guinee (nationale maatschappij - binnenlandse en regionale vluchten);
- Air Ghana (regionale en internationale vluchten);
- Air Ivoire (regionale vluchten);
- Air Senegal (regionale en internationale vluchten);
- Air France (internationale vluchten);
- GTC-Russia (internationale vluchten);
- Royal Air Morocco (internationale vluchten);
- SN Brussels Airlines (sinds 26 april 2002 – internationale vluchten);
- West Coast Airlines (regionale vluchten);
- Paramount Airlines (binnenlandse en regionale vluchten).

De reizigerscontrole op de luchthaven is recentelijk verbeterd. Documenten van reizigers van Air France en Royal Air Morocco worden voor de incheck-procedure gecontroleerd door de beveiligingsfirma SICAS die daarvoor door genoemde twee luchtvaartmaatschappijen is ingehuurd. Van Royal Air Morocco is bekend dat zij 'adviezen' van SICAS niet altijd opvolgt.¹³³

Scheepvaart

De haven van Conakry wordt aangedaan door een aantal (internationale) scheepvaartmaatschappijen:

- Maersk Sealand (Deense multinational), agent in Conakry: Maersk Guinée (deze maatschappij vaart op het Schengengebied);
- Safmarine (Zuid-Afrika, deze maatschappij vaart op het Schengengebied);
- Delmas (Frankrijk), P&O Nedlloyd (Nederland/Verenigd Koninkrijk), agent in Conakry: SDV/Saga/Socopao Guinée (deze maatschappijen varen op het Schengengebied);

---

¹³³

Houders van Guinese reisdocumenten zijn overigens niet visumplichtig voor Marokko.

- Messina (Italië), Grimaldi (Italië), West Afrika Linien (WAL, Duitsland) en Mitsui Ocean Lines (MOL, Verre Oosten), agent in Conakry: Getma Guinée (deze maatschappijen varen op het Schengengebied);
- Nile Dutch Shipping (NDS, onder Nederlands-Cypriotische vlag, doet het Schengengebied aan, waaronder Amsterdam);

Daarnaast zijn er diverse - vaak Aziatische - chartermaatschappijen die veelal op Rusland en Noord- en Zuid-Amerika varen en worden er kustvaartdiensten onderhouden tussen Guinee, Liberia en Sierra Leone.

De belangrijkste scheepvaartmaatschappijen verklaren dat zij gedurende de laatste jaren slechts in zeer geringe mate te maken hebben gehad met verstekelingen en/of vluchtelingen.

3.3.5 Rechtsgang

Het formele rechtsysteem bestaat uit rechtbanken van eerste aanleg (*courts of first instance*), twee gerechtshoven voor hoger beroep (*courts of appeal*) en het Hooggerechtshof (*supreme court*). De grondwet bepaalt dat de rechterlijke macht onafhankelijk is. In de praktijk is de rechterlijke macht echter onderworpen aan beïnvloeding door de uitvoerende macht, met name in politiek gevoelige zaken, dat wil zeggen zaken tegen politieke tegenstanders van de regering.¹³⁴ Er is sprake van corruptie en nepotisme. Een onpartijdige en objectieve rechtsgang is dan ook niet gewaarborgd. Ook is er een tekort aan voldoende gekwalificeerde rechters en wordt gebruik gemaakt van een gedateerd wetboek van strafrecht. De bevolking van Guinee valt vaak terug op het traditionele rechtssysteem, dat echter discriminerend is voor vrouwen. De scheidslijn tussen formele en informele traditionele rechtspraak is vaag.¹³⁵

Een schoolvoorbeeld van beïnvloeding van de rechterlijke macht door de uitvoerende macht was het proces tegen Alpha Condé en 47 anderen. Het proces voldeed niet aan de minimale eisen die mogen worden gesteld op het gebied van eerlijkheid en onpartijdigheid.¹³⁶ De instelling van een Speciaal Hof (*Cour de sûreté de l'Etat*) opende de weg tot misbruik waardoor de oppositie bedreigd wordt. Ook de samenstelling van het Speciale Hof was welhaast een garantie voor een gebrek aan onpartijdigheid, omdat de leden (burgers en militairen) waren gekozen door president Conté¹³⁷, erkend tegenstander van Alpha Condé.¹³⁸ Het

---

¹³⁴ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003.

¹³⁵ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 5-6.

¹³⁶ Zie ook par. 2.1.2.

¹³⁷ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003.

¹³⁸ EIU Country Report Guinea, June 2000.

vooronderzoek duurde meer dan een jaar, gedurende welke tijd de voornaamste verdachten onder slechte omstandigheden in hechtenis werden gehouden.

3.3.6 Arrestaties en detenties

Regelmatig worden mensen – veelal opposanten van de regering – opgepakt zonder aanklacht en vastgehouden onder slechte condities. Zowel de politie, de gendarmerie als het leger (vooral bij ‘*roadblocks*’) kunnen mensen aanhouden en arresteren. Ook de presidentiële garde (*Rode Baretten*) houdt mensen aan. Volgens de wet moet er een arrestatiebevel zijn en moet de arrestant binnen 72 uur worden voorgeleid. In de praktijk is vaak aanzienlijk meer tijd nodig. Ook wordt vaak de hand gelicht met het recht op bezoek van een advocaat. Het wetboek van strafrecht verbiedt dat burgers worden gedetineerd in militaire kampen. Ook dit wordt niet zo nauw genomen.¹³⁹ Volgens het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC), dat de situatie nauwlettend volgt, is het aantal arrestaties het laatste jaar aanzienlijk afgenomen.

Advocaten, de onafhankelijke pers en bronnen binnen de regering maken melding van een parallel ‘rechtssysteem’ waarbij niet-geïdentificeerd geüniformeerd personeel nachtelijke arrestaties uitvoert, verdachten opsluit en martelt in geheime gevangenschappen. Personen die bedreigend zijn voor de staat, met name politieke opposanten en vertegenwoordigers van de pers, worden volgens bronnen opgesloten in een oud koloniaal gebouw gelegen op het eiland Kassa voor de kust bij Conakry. De regering ontkent het bestaan van dit detentiecentrum. Gedurende het proces tegen Alpha Condé in 2000 meldden veel van de beschuldigen dat zij naar Kassa waren gebracht en daar waren gemarteld. In 2002 waren geen berichten over incidenten waarbij sprake was van een parallel ‘rechtssysteem’.¹⁴⁰

Op 30 januari 2002 werd een redacteur van het weekblad *Aurore*, Alcoumba Diallo, gearresteerd. Na twee dagen werd hij vrijgelaten zonder aanklacht of enige vorm van proces.¹⁴¹

Volgens de OGDH werd op 30 juni 2002, de dag van de parlementsverkiezingen, in Dabala een onbekend aantal leden van de oppositie gearresteerd. Zij werden vrijgelaten na betaling van \$50 boete.¹⁴²

---

¹³⁹ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 4-5.

¹⁴⁰ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 4-5.

¹⁴¹ Amnesty International, Annual Report 2002 Guinea.

¹⁴² U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 4-5.

In september 2002 heeft de politie drie leden van de UFR aangehouden op verdenking van samenzwering tegen de regering. Na doorzoeking van het hoofdkwartier van de oppositiepartij werden de drie vrijgelaten.¹⁴³

In december 2002 werd een journalist gearresteerd en veroordeeld tot één jaar gevangenisstraf wegens belastering van een overheidsfunctionaris. Hem werd later gratie verleend door president Conté.¹⁴⁴

In 2002 werden soms vluchtelingen aangehouden door het leger en de gendarmerie.¹⁴⁵

Gedwongen verbanning komt niet voor.¹⁴⁶

De omstandigheden in de gevangenissen zijn slecht. Er is gebrek aan medische zorg. Hierin wordt voorzien door het Internationale Rode Kruis (ICRC) en enkele andere lokale humanitaire en religieuze organisaties. Terwijl de gevangenisautoriteiten zorgen voor een basisdieet voor de gevangenen, zijn de gevangenen voor een aanvulling op dat basisdieet in eerste instantie aangewezen op familieleden en vrienden. Bewakers eisen vaak steekpenningen in ruil voor toestemming om eten te bezorgen aan de gevangenen. Het sanitair is slecht. Als gevolg van ondervoeding en ziekte overlijden regelmatig gevangenen. Mannen en vrouwen worden gescheiden gevangen gehouden, jongeren niet.¹⁴⁷

Er zijn rapporten verschenen waarin melding wordt gemaakt van seksuele intimidatie van vrouwelijke gevangenen.¹⁴⁸

De regering staat toe dat lokale humanitaire- en kerkelijke organisaties de gevangenissen bezoeken. Dit voorkomt dat mensen zonder familie of vrienden van de honger omkomen. Op 10 november 1999 sloot het ICRC een overeenkomst met de regering - na een periode van twee jaar onderhandelen - over toegang tot de gevangenen¹⁴⁹. Deze uitkomst werd beschouwd als een stap in de goede richting van de kant van de regering. Volgens het ICRC had men ook daadwerkelijk toegang tot de gevangenen¹⁵⁰. In 2002 bezocht de ICRC gevangenen in 63

---

¹⁴³ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 4-5.

¹⁴⁴ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 4-5.

¹⁴⁵ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 4-5.

¹⁴⁶ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 4-5.

¹⁴⁷ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 3-4.

¹⁴⁸ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, pp. 3 en 9.

¹⁴⁹ CIRC, Bulletin d'information, Guinee, Janvier-Mars 2003.

¹⁵⁰ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 3-4.

detentiecentra¹⁵¹. In de maanden januari en februari 2003 werden in vier gevangenisbezoeken gebracht aan meer dan 1.200 gedetineerden¹⁵².

3.3.7 Mishandeling en foltering

Het strafrecht en de grondwet verbieden foltering en wrede, onmenselijke behandeling. In de praktijk nemen zowel militie¹⁵³, die onder toezicht staan van de veiligheidsdiensten, als militaire (veiligheids)troepen hun toevlucht tot mishandeling en in mindere mate tot marteling om bekentenissen af te dwingen.¹⁵⁴ In 2003 zijn geen specifieke voorvallen bekend geworden.

3.3.8 Verdwijningen

In 2002 waren er geen meldingen van politiek geïnspireerde onvrijwillige (tijdelijke) verdwijningen.¹⁵⁵ In 2003 zijn geen specifieke voorvallen bekend geworden.

3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

Op 11 juni 2003 werden tijdens een volksopstand in Coyah District (ongeveer 50 kilometer van Conakry) in verband met de slecht functionerende water- en electriciteitsvoorziening twee personen door geüniformeerde agenten doodgeschoten¹⁵⁶. Overige voorvallen zijn in de verslagperiode niet bekend geworden.

3.3.10 Doodstraf

Guinee houdt vast aan de doodstraf (ook voor commune delicten). Wel werd in 1984 de uitvoering van de doodstraf opgeschort door de militaire machthebbers die na de dood van president Sekou Touré de macht hadden gegrepen. Officieel werd de doodstraf evenwel niet uit het wetboek gehaald. In het jaar 2001 begon de discussie over de feitelijke uitvoering van de doodstraf opnieuw. Op 5 februari

---

¹⁵¹ ICRC Annual Report 2002 Guinea.

¹⁵² CIRC, Bulletin d'information, Guinee, Janvier-Mars 2003.

¹⁵³ Zie par. 2.3.

¹⁵⁴ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 3-4.

¹⁵⁵ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 2.

¹⁵⁶ IRIN, 11 June 2003.

2001 werden vier van vijf in 1995 ter dood veroordeelden geëxecuteerd.¹⁵⁷ Abou Camara, minister van justitie, verdedigde de beslissing om de vier terecht te stellen door er op te wijzen dat corruptie en misdaad welig tierden en dat het Guineese rechtssysteem nogal laks was geworden. Volgens de minister zouden voortaan alle rechterlijke besluiten worden uitgevoerd conform de letter van de wet.¹⁵⁸ Ook in april 2001 werd - volgens Amnesty International - de doodstraf drie maal ten uitvoer gelegd.¹⁵⁹

Op 15 oktober 2001 vroeg Amnesty International opnieuw aandacht voor een dreigende tenuitvoerlegging van de doodstraf. Volgens Amnesty International werden in Kankan gedurende de maand juli 2001 tweeëntwintig mannen wegens het plegen van moord ter dood veroordeeld. De tweeëntwintig waren betrokken geweest bij etnisch getint geweld rond een geschil over landeigendom in Konissérédou in april 2000.¹⁶⁰

Sindsdien zijn geen gevallen van uitvoering van de doodstraf bekend geworden.

3.4 Positie van specifieke groepen

3.4.1 Meisjes en vrouwen

In de Guineese samenleving zijn vrouwen talrijker dan mannen. Volgens cijfers uit 1996 is 51,1% van de bevolking (die in totaal uit 7.156.406 personen bestaat) vrouw. Het merendeel van de vrouwen - 72% van het totaal - leeft op het platteland. Van de meisjes die onderwijs volgen, woont 63% in de steden.¹⁶¹

Participatie van vrouwen in hoge maatschappelijke posities

De participatie van vrouwen in hoge maatschappelijke functies ligt op een zeer laag niveau. De regering telt vier vrouwen tegen 22 mannen. Er bevinden zich geen vrouwen onder de acht gouverneurs van administratieve regio's (*Gouverneurs de Régions Administratives*) en onder de 33 prefecten (*Préfets*) bevinden zich evenmin vrouwen. Van de 38 burgemeesters in de steden (*Communes Urbaines*) zijn er slechts twee van het vrouwelijk geslacht. In het Hooggerechtshof (*Cour Suprême*) worden van de veertien zetels drie door vrouwen bezet. In de Economische en Sociale Raad (*Conseil Économique et Social*) zijn negen van de 45 leden van het vrouwelijk geslacht.

---

¹⁵⁷ De vijfde veroordeelde was volgens Amnesty International reeds in de gevangenis overleden.

¹⁵⁸ www.afrol.com/news2001/gui005_death_penalty.htm, 19 February 2001.

¹⁵⁹ AFR 29/004/2001.

¹⁶⁰ Amnesty International: Report 2002 – Country Reports, Guinea.

¹⁶¹ Recensement Général de la Population et de l'Habitation de la Guinée de 1996.

Participatie van vrouwen in politieke activiteiten

De mate waarin vrouwen participeren in politieke activiteiten is eveneens betrekkelijk laag. In het 114 leden tellende parlement hebben 21 vrouwen zitting; 18 van hen zijn afkomstig van de PUP, 3 zijn lid van de oppositiepartij UPR. Slechts één van de 46 geregistreerde politieke partijen wordt geleid door een vrouw.

Arbeidsparticipatie van meisjes en vrouwen in de Guinese maatschappij

Bijna de helft van de werkzame bevolking in Guinee bestaat uit vrouwen en meisjes. Daarvan is 87% werkzaam in de primaire sector (landbouw, veeteelt en visserij), 2% in de secundaire sector (industrie en ambachten) en 11% in de tertiaire sector (handel, dienstverlening - hotels en restaurants -, overheid en privaatdiensten in de informele sector).

Het opleidingsniveau van de vrouwen en meisjes is laag. De meerderheid (94%) is niet of nauwelijks geschoold en de rest heeft slechts enige vorm van (vak)onderwijs genoten.

Gedrags- en kledingcodes voor vrouwen

Vrouwen in Guinee, waar 85% van de bevolking moslim is, worden geacht zich fatsoenlijk en niet-provocerend te kleden. Westerse kleding is wel toegestaan, maar als vrouwen te korte of strakke kleding dragen lopen zij het risico te worden uitgejouwd, afkeurende blikken op straat te krijgen of als prostituee te worden behandeld. Aangezien steeds meer mannen enige tijd verblijven in niet-tolerante moslimstaten, ziet men vaker vrouwen van top tot teen gekleed in het zwart. De meerderheid van de bevolking keurt deze kledingcode echter af.

De gedragscode vereist dat vrouwen beleefd, vriendelijk en niet brutaal zijn, niet roken of alcohol drinken, zich niet vertonen in besloten gelegenheden of kroegen bezoeken, en geen te zware beroepen of beroepen die gevaar voor hun gezondheid meebrengen uitoefenen.

Identiteits- en reisdocumenten

Zowel volgens de wet als in de dagelijkse praktijk wordt bij het verkrijgen van paspoorten geen onderscheid gemaakt tussen mannen en vrouwen. Vrouwen kunnen zonder toestemming vooraf van en zonder begeleiding door een familielid een paspoort aanvragen.

Discriminatie en geweld tegen vrouwen in de maatschappij

De Guinese regering veroordeelt sinds jaar en dag discriminatie van en geweld tegen vrouwen. Het slaan van vrouwen is een misdrijf en is grond voor echtscheiding onder het burgerlijk recht.

In de praktijk was de strijd tegen geweld tegen en discriminatie van vrouwen meer effectief gedurende de periode van de eenpartijstaat (1958-1984) dan sindsdien het geval is. Vrouwen hadden gedurende die periode meer kans door rechtbanken in

het gelijk te worden gesteld in geval van huwelijkse twisten dan hun echtgenoten. Tijdens het bewind van Sékou Touré was er in het onderwijs zelfs sprake van positieve discriminatie met betrekking tot meisjes. Zij kregen bij hun eindexamen middelbare school c.q. toelatingsexamen tot de universiteit één punt meer dan de gemiddelde score. De komst van het militaire bewind in 1984 betekende het einde van deze praktijk.

Een slachtoffer van geweld in de huiselijke kring kan hiervan aangifte doen bij de politie. In de praktijk treedt de politie echter zelden op in gevallen van huwelijkse twisten. Slachtoffers van huiselijk geweld hebben derhalve geen garantie dat zij via de overheid hun recht krijgen. In het geval van verkrachting weerhoudt bovendien het sociale stigma, dat aan verkrachting kleeft, de meeste slachtoffers van de gang naar de politie. Met name verkrachtingen binnen het huwelijk worden niet aangegeven, omdat dit door de meeste mannen en vrouwen wordt gezien als het recht van de echtgenoot.

Naast de gang naar de politie, rest het slachtoffer van geweld in de huiselijke kring door de echtgenoot of een ander lid van de familie slechts het doen van haar beklag bij haar ouders of anderen binnen de familiegemeenschap. In het algemeen worden dergelijke problemen op discrete wijze opgelost door de schuldige te manen zich niet meer aan dergelijk gedrag schuldig te maken. In geval van herhaling kan de schuldige een ernstige reprimande krijgen of kan worden overgegaan tot ontbinding van de relatie indien de vrouw en haar ouders dit wensen. Niet zeker is echter dat in alle gevallen de familie erin slaagt het geweld te doen ophouden.

Bij geweld door overheidsfunctionarissen kan de zaak door een hoger geplaatste functionaris worden opgelost in het voordeel van het slachtoffer. Niet zeker is echter dat de overheid optreedt tegen de schuldige.

Geweld tegen vrouwen komt veelvuldig voor en diverse vrouwen hebben melding gemaakt van seksuele intimidatie in de formele arbeidssector in de stedelijke gebieden.

Besnijdenis (female genital mutilation, FGM)

Vrouwenbesnijdenis komt bij alle godsdienstige en etnische groepen en in alle streken voor. In de regenwoudgebieden wordt de meest ernstige vorm, infibulatie, toegepast. Hoewel vrouwenbesnijdenis bij de wet verboden is en zowel de overheid als de particuliere media zich publiek uitgesproken hebben tegen FGM, vindt geen vervolging plaats voor overtreding van het desbetreffende wetsartikel. De overheid heeft in samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie een langetermijnbeleid ontwikkeld ter bestrijding van FGM.

Vrouwenbesnijdenis wordt uitgevoerd vanaf de leeftijd van vier jaar. Er is een tendens om op steeds jongere leeftijd te besnijden: 44 % van de vrouwen van 40 - 49 jaar zou zijn besneden vóór de leeftijd van tien jaar, tegen 56 % van de

vrouwen van 15 - 24 jaar.¹⁶² De ‘*Cellule pour la lutte contre les Pratiques Traditionnelles Affectant la santé des Femmes et des Enfants*’ (CPTAFE), een lokale NGO, meent dat de uitvoering van vrouwenbesnijdenis sinds kort terugloopt, met name in de steden. Schattingen stellen dat thans 65 - 90 % van alle vrouwen besneden is.¹⁶³

De praktijk kent vier typen besnijdenis: infibulatie of totale verwijdering van de clitoris en de kleine schaamlippen; totale verwijdering van alleen de clitoris; gedeeltelijke verwijdering van de clitoris; ‘pincering’ en verwonding om werkelijke besnijdenis te simuleren.

De praktijk kent een traditionele en een moderne uitvoering van het ritueel. Traditioneel wordt bij animisten het ritueel uitgevoerd in gewijde wouden. Bij moslims vindt besnijdenis plaats tijdens - veelal jaarlijks terugkerende - feestelijke bijeenkomsten in een bosschage aan de rand van het dorp. De meest ernstige vorm van besnijdenis - totale verwijdering van clitoris en grote en kleine schaamlippen - vindt plaats in Guinée Forestière, het gebied van de regenwouden. De minder zware vorm - waarbij alleen de clitoris deels wordt verwijderd - treffen we hoofdzakelijk aan in Haute Guinée.

In vooral stedelijke milieu’s is het meer en meer gebruikelijk geworden de ingreep chirurgisch door verpleegkundigen in een ziekenhuis of bij het meisje thuis te laten uitvoeren.

In Guinee wordt de praktijk van besnijdenis bestreden door de CPTAFE. Deze lokale NGO zet zich in voor de bestrijding van genitale verminking en alle vormen van besnijdenis bij vrouwen, taboes op het gebied van voeding, huwelijken die op jonge leeftijd worden gesloten, het tatoeëren van vrouwen, polygamie en verstoting van vrouwen.

Er zijn wel successen geboekt met het houden van ceremoniële bijeenkomsten waarbij vrouwen die de praktijk van besnijdenis uitvoerden hun messen op basis van vrijwilligheid en op waardige wijze inleverden.

Verder organiseert CPTAFE met steun van UNICEF bijeenkomsten die worden bijgewoond door journalisten, sociologen, vroedvrouwen, artsen, verpleegkundigen en religieuze leiders. Op deze bijeenkomsten komen alle schadelijke traditionele praktijken aan de orde, en ook de samenhang ervan met AIDS. De organisatie heeft goede contacten met de Guinese overheid.¹⁶⁴

In tegenstelling tot de traditionele dorpsgemeenschappen op het platteland bestaat in de grote steden - zoals in principe in de gehele West-Afrikaanse regio - de mogelijkheid zich aan de praktijk van besnijdenis te onttrekken vanwege de daar minder aanwezige of zelfs geheel ontbrekende sociale controle.

---

¹⁶² Enquête Démographique et de Santé, 1992.

¹⁶³ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 11.

¹⁶⁴ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 11.

Vrouwen en het leger

Vrouwen kunnen dienst nemen als beroepsmilitair. Zij komen voor in alle takken van militaire dienst, maar uitsluitend in de lagere rangen.¹⁶⁵

3.4.2 Etnische groepen en minderheden¹⁶⁶

In Guinee leven verschillende etnische groepen. Geen enkele heeft in absolute zin de meerderheid. De grootste groepen zijn de Peuls (40% van de bevolking), de Malinkés (30% van de bevolking) en de Soussous (20% van de bevolking). Grondwet en strafrecht verbieden raciale en etnische discriminatie. Etnische identificatie is echter sterk. De wederzijdse verdenking dat iedereen zijn eigen etnische groep bevoordeelt, beïnvloedt binnen en buiten de regering relaties. Ook in de maatschappij komt etnische discriminatie voor en stedelijke gebieden kennen veel etnische segregatie. De overrepresentatie van Soussous in de publieke sector, met name op de hogere niveaus, is bron geweest van politieke spanningen en geweld. De heersende PUP-partij, hoewel vooral gesteund door Soussous, heeft de etnische grenzen meer effectief overschreden dan de voornaamste oppositiepartijen, die veel sterker nog gebaseerd zijn op duidelijk te identificeren etnische en regionale bases. De UNR is sterk gekoppeld aan de Peuls, de RPG aan de Malinkés. De al genoemde dominante rol van de Soussous in de publieke sector en de migratie van Malinkés naar traditionele woongebieden van andere, kleinere, etnische groepen hebben in het verleden voor veel politieke spanningen gezorgd die soms tot geweld leidden, echter niet in de verslagperiode.¹⁶⁷

Geweld tussen etnische groepen

Geweld tussen etnische groepen kan zich voordoen bij politiek getinte confrontaties. Politieke affiniteit is sterk verweven met etnische verwantschap. Dergelijk geweld kan leiden tot schendingen van de mensenrechten. Andere confrontaties worden door de verschillende etnische groepen op traditionele of religieuze wijze opgelost.

De wet veroordeelt iedere vorm van discriminatie op grond van etniciteit. In de praktijk komt het echter voor dat regeringsfunctionarissen en ambtenaren hun functie misbruiken ten gunste van leden van hun familie of etnische groep.

Gemengde huwelijken

Gemengde huwelijken kwamen al voor in het prekoloniale tijdperk. Deze praktijk is toegenomen in de koloniale tijd en na de onafhankelijkheid. Oorzaken zijn de migratie van bevolkingsgroepen, verstedelijking, en een 'nieuwe moderne'

---

¹⁶⁵ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2001: Guinea, March 4, 2002.

¹⁶⁶ Zie voor de geografische spreiding van de verschillende etnische groepen subparagraaf 2.1.1

¹⁶⁷ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p.12.

mentaliteit die zorgdraagt voor verval van oude zeden en gewoonten en de scheidslijnen tussen etnische groepen doet vervagen.

Kinderen uit gemengde huwelijken

De sociale positie van kinderen uit gemengde huwelijken hangt af van het type huwelijk. Kinderen uit interetnische huwelijken zijn over het algemeen goed geïntegreerd in de Guinese samenleving, daar gebruiken en gewoonten van de diverse etnische groepen niet veel uiteenlopen. Bij verschillende religies wordt vaak het geloof van de vader aangenomen, hetgeen volgt uit het patriarchale stelsel. De kinderen beheersen over het algemeen zowel de talen van vaders- als van moeders kant.

Kinderen uit een interraciaal huwelijk (meestal een Guinese man met een blanke vrouw) hebben meer problemen bij de sociale integratie, met name vanwege grote cultuurverschillen.

Verdeling van etnische groepen in de publieke sector

Er zijn nauwelijks betrouwbare cijfers over de verdeling van etnische groepen binnen het leger, politie, politiek en de publieke sector. Met het oog op het bewaken van de nationale eenheid wordt een diverse etnische representatie in de publieke sector officieel aangemoedigd. Het kabinet en de legerleiding omvatten vertegenwoordigers van alle grote etnische groepen. Een onevenredig groot aantal hoge officieren in het leger behoort evenwel tot de Soussous, de etnische groep van president Conté.¹⁶⁸ Datzelfde geldt voor de machthebbers in Guinee.

3.4.3 Homoseksuelen

Volgens de wet is homoseksualiteit in Guinee niet strafbaar. Homoseksualiteit komt als zodanig niet voor in het Wetboek van Strafrecht. Wel stelt het Wetboek van Strafrecht¹⁶⁹ het uitoefenen van ‘onzedelijke handelingen of handelingen tegen de natuur met personen van zijn geslacht’ strafbaar. Hierop staat een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en een boete van 100.000 tot één miljoen Guinese Francs. Er zijn geen gevallen bekend van bestraffing van bedoelde handelingen.

Homoseksualiteit wordt maatschappelijk niet geaccepteerd: homoseksuelen en lesbiennes zijn doelwit van spot, walging en sociale uitsluiting van familie en samenleving. Homoseksuelen komen dan ook niet voor hun geaardheid uit.

---

¹⁶⁸ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 12.

¹⁶⁹ Artikel 325 van het Wetboek van Strafrecht

3.4.4 Dienstplicht en desertie

In Guinee bestond vroeger algemene dienstplicht voor jongens en meisjes. Na de dood van de toenmalige president Sékou Touré in 1984 is de militaire dienstplicht echter afgeschaft. Sindsdien bestaat het leger geheel uit vrijwilligers.¹⁷⁰ Mede gezien de slechte economische situatie in Guinee is een baan in het leger een aantrekkelijk alternatief voor een jonge man of jonge vrouw. Van gedwongen rekrutering of ronseling is dan ook geen sprake.

Desertie is wettelijk strafbaar. Deserteurs kan gevangenisstraf of de doodstraf te wachten staan.¹⁷¹ De hoogte van de straf is afhankelijk van de omstandigheden en de ernst van de feiten. Deserteurs ontsnappen vrijwel niet aan de inlichtingendiensten. Deserteurs zijn in de praktijk meestal soldaten die *absent without leave* zijn of hun verloftijd overschrijden. De gangbare straf is in dat geval opsluiting in de gevangenis of verwijdering uit het leger. Er zijn geen gevallen van strafrechtelijke vervolging bekend waarbij sprake was van discriminatoire bestraffing wegens godsdienst, ras, etnische afkomst of politieke voorkeur. Er zijn geen gevallen bekend waarbij een deserteur de doodstraf is opgelegd.

---

¹⁷⁰ Een regeringsmaatregel van 25 juli 1990, ordernummer 072/PRG/SGG/90, die bepaalt dat personen tussen de 18 en 25 jaar voor dienst opgeroepen kunnen worden, wordt in de praktijk niet uitgevoerd.

¹⁷¹ Artikelen 546 en 560 van het Wetboek van Strafrecht.

4 Migratie

4.1 Migratiestromen

Guinee werkt volledig mee met UNHCR, het Wereldvoedselprogramma en andere organisaties om vluchtelingen te ondersteunen. De regering verleent asiel conform de conventies van de Verenigde Naties en de Organisatie van Afrikaanse Eenheid.¹⁷²

Als gevolg van de toenemende instabiliteit in de grensgebieden met Liberia en Sierra Leone nam de traditionele gastvrijheid jegens vluchtelingen in de laatste maanden van 2000 snel af. In september 2000 werden duizenden vluchtelingen opgepakt door militairen, politie en militias. Velen van hen werden mishandeld of verkracht. Ongeveer 3.000 vluchtelingen werden enige tijd vastgehouden. De meesten werden echter nog voor het eind van 2000 weer vrijgelaten.¹⁷³ Sinds de grensincidenten in 2000 en 2001 staan de grensgebieden onder controle van het Guinese leger. Schendingen van de mensenrechten van vluchtelingen op Guinees grondgebied komt nauwelijks meer voor. In de eerste helft van 2002 waren er enkele meldingen dat door de massale toestroom van nieuwe Liberiaanse vluchtelingen de lokale bevolking zich tegen deze vluchtelingen keerde¹⁷⁴. Ook staan vluchtelingen uit beide landen nog steeds bloot aan allerlei pesterijen door de Guinese politie en het Guinese leger. In de vluchtelingenkampen komt seksueel misbruik voor van vrouwen en kinderen¹⁷⁵.

De Guinese regering heeft aangekondigd haar vluchtelingen- en asielbeleid te zullen wijzigen. Vluchtelingen zullen in de toekomst worden ondergebracht in vluchtelingenkampen in twee regio's, namelijk de regio's Lainé en Albaderia in *Guinée Forestière*. Kampen elders in het land zullen worden gesloten. Overplaatsing gebeurt op vrijwillige basis. De opvangcapaciteit van het Lainé kamp zal worden uitgebreid van 6.000 tot 15-16.000 personen.¹⁷⁶ Besloten werd tevens het kamp Sembakounya eind juli 2003 te sluiten.¹⁷⁷ Op 5 juli 2003 verliet het laatste konvooi met Sierra Leoneanse vluchtelingen Sembakounya. Een groep van circa 114 vluchtelingen weigert het kamp te verlaten. UNHCR geeft nog slechts assistentie aan diegenen van deze groep die zich recentelijk nog voor repatriëring hebben geregistreerd.¹⁷⁸

---

¹⁷² U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 9.

¹⁷³ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2001: Guinea, March 4, 2002.

¹⁷⁴ OCHA Guinea, Humanitarian Situation Report No.6, June-July 2002.

¹⁷⁵ United Nations General Assembly: A/57/465 d.d. 11 October 2002.

¹⁷⁶ OCHA Guinea, Humanitarian Situation Report No. 2, March-April 2003.

¹⁷⁷ IRIN: Government, 'UNHCR agree to close Sembakounya camp', 29 May 2003.

¹⁷⁸ UNHCR Délégation pour la Guinée, Update, 30 June – 07 July 2003.

Door de opgelaaide strijd in Liberia sinds februari 2003 en de gevechten in Ivoorkust sinds 19 september 2002 zijn nieuwe vluchtelingenstromen naar Guinee op gang gekomen. In de eerste helft van 2003 zijn circa 19.000 nieuwe vluchtelingen in de opvangkampen in Guinee geregistreerd¹⁷⁹. Begin juli 2003 bevonden zich in de kampen in Guinee in totaal circa 91.000 vluchtelingen uit Sierra Leone, Liberia en Ivoorkust: circa 68.000 uit Liberia, 17.000 uit Sierra Leone en 6.000 uit Ivoorkust.¹⁸⁰ Daarnaast keerden door de strijd in Ivoorkust ook duizenden Guineeërs terug naar hun vaderland. Op 27 januari 2003 stonden bij de officiële grensovergangen 52.000 terugkerende Guineeërs geregistreerd¹⁸¹.

Liberiaanse en Sierra Leonese vluchtelingen die zich niet in de vluchtelingenkampen bevonden maar verbleven in Conakry moesten voor 31 augustus 2003 deze stad verlaten.¹⁸² Het betreft circa 2.500 vluchtelingen¹⁸³. Zij dienden ofwel naar de vluchtelingenkampen te gaan ofwel naar huis terug te keren. Sinds 31 augustus 2003 lopen deze vluchtelingen het risico gedeporteerd te worden. De Guinese regering heeft tot deze maatregel besloten na een aanval in Conakry op een medewerker van UNHCR op 30 juni 2003.¹⁸⁴

Sierra Leonese vluchtelingen

In 2003 is UNHCR overgegaan tot de fase van het bevorderen van repatriëring van Sierra-Leonese vluchtelingen uit de regio West-Afrika.¹⁸⁵ Ter voorbereiding van deze bevordering van de terugkeer hebben UNHCR, Sierra Leone en Guinee een tripartiete overeenkomst opgesteld. Op 7 maart 2003 werd de overeenkomst ondertekend door UNHCR en Sierra Leone. De hoop is dat Guinee op korte termijn de overeenkomst eveneens zal tekenen. Begin april 2003 is een aanvang gemaakt met de repatriëring van Sierra Leonese vluchtelingen via het *Parrot's Beak* gebied (Languette).¹⁸⁶

UNHCR heeft in de eerste helft van 2003, in samenwerking met IOM, geassisteerd bij de terugkeer van circa 24.500 vluchtelingen naar Sierra Leone¹⁸⁷. De repatriëring van Sierra Leonese vluchtelingen naar hun oorspronkelijke woongebieden verloopt echter moeizaam door de regentijd en het instorten van een brug die een korte weg naar Sierra Leone mogelijk maakte. Eind juni 2003

---

¹⁷⁹ Statistique de la Population Refugiée dans les camps, UNHCR Conakry, 23/06/03.

¹⁸⁰ OCHA Guinea: Humanitarian Situation Report No.3 – 2003, May-July 2003..

¹⁸¹ IRIN: 'Focus on population influx from Côte d'Ivoire', 6 February 2003.

¹⁸² IRIN: 'Refugees asked to move out of Conakry', 17 July 2003.

¹⁸³ UNHCR Global Appeal 2003 Guinea.

¹⁸⁴ IRIN: 'Refugees asked to move out of Conakry', 17 July 2003.

¹⁸⁵ UNHCR News, 30 juni 2003.

¹⁸⁶ Update on UNHCR Operations in Africa, March-April 2003.

¹⁸⁷ Statistique de la Population Refugiée dans les camps, UNHCR Conakry, 23/06/03.

bevonden zich in de acht¹⁸⁸ kampen in Guinee nog circa 18.000 vluchtelingen uit Sierra Leone¹⁸⁹. De verwachting is dat dit aantal eind juli 2003 zal zijn teruggebracht tot circa 10.000. UNHCR verwacht de repatriëring eind 2003 te hebben voltooid.

Liberiaanse vluchtelingen

Terwijl de situatie in Sierra Leone verbeterde, verslechterde in de verslagperiode de situatie in Liberia. Als gevolg van de intensivering van de gevechten in Liberia tussen de regeringstroepen en de rebellen van de LURD en MODEL ondergaat Guinee een nieuwe instroom van Liberiaanse vluchtelingen. De grens tussen Guinee en Liberia was gedurende 2002 officieel gesloten, maar Guinee accepteerde wel nieuwe vluchtelingen¹⁹⁰. Eind juni 2003 bevonden zich in de acht kampen in Guinee nog circa 68.500 Liberiaanse vluchtelingen¹⁹¹.

In het kamp Lainé, dat is ingericht voor de opvang van 6.000 vluchtelingen, verbleven medio juli 2003 circa 20.600, met name Liberiaanse, vluchtelingen.¹⁹² Vluchtelingen van het kamp in Kouankan worden sinds 9 mei 2003¹⁹³ om veiligheidsredenen overgeplaatst naar het kamp in Boreah in Kissidougou in de Albaderia regio, omdat LURD-rebellen het Kouankan kamp binnenkomen om jongeren te ronselen voor de strijd in Liberia¹⁹⁴. De Guinese autoriteiten deden geen poging de LURD rebellen de toegang tot het kamp te ontzeggen¹⁹⁵. UNHCR verwerpt deze ronselpraktijken en heeft bedreigd haar activiteiten te staken indien de Guinese regering niet een meer actieve bescherming tegen deze praktijken biedt. Overigens zouden Guinese militairen bij enkele controleposten aan de grens hebben samengewerkt met de LURD bij het selecteren van vluchtelingen voor gedwongen recrutering door de LURD¹⁹⁶. Ook zouden Guinese militairen soms Liberiaanse vluchtelingen bij de grens hebben bevolen terug te keren naar Liberia.¹⁹⁷

Ivoriaanse vluchtelingen

Sinds het begin van de crisis in Ivoorkust op 19 september 2002 zijn geen grote aantallen Ivoriaanse vluchtelingen Guinee binnengekomen. Begin juli 2003

---

¹⁸⁸ De acht kampen zijn de kampen Boreah, Kountaya en Telikoro bij Kissidougou; het kamp Sembakounya bij Dabola – dit kamp wordt eind juli 2003 gesloten; en de kampen Kouankan, Kola, Nonah en Lainé bij N'Zerekore.

¹⁸⁹ Statistique de la Population Réfugiée dans les camps, UNHCR Conakry, 23/06/03.

¹⁹⁰ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, 31 March, 2003, p.8.

¹⁹¹ Statistique de la Population Réfugiée dans les camps, UNHCR Conakry, 23/06/03.

¹⁹² UNHCR Délégation pour la Guinée, Update, 30 June – 07 July 2003.

¹⁹³ UNHCR Délégation pour la Guinée, Update, 30 June – 07 July 2003.

¹⁹⁴ IRIN: 'Situation in Forest region remains complex, says ACT', 2 July, 2003.

¹⁹⁵ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, 31 March, 2003, p.8.

¹⁹⁶ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, 31 March, 2003, p.8.

¹⁹⁷ IRIN: 'Human Rights Watch urges monitoring of compliance with sanctions', 26 November 2002.

stonden in de vluchtelingenkampen circa 6.000 Ivoiraanse vluchtelingen geregistreerd¹⁹⁸. In verband met de stabilisering van de situatie in Ivoorkust wordt overwogen deze vluchtelingen te repatriëren naar veilige gebieden in Ivoorkust.

4.2 Minderjarigen

In de navolgende subparagrafen wordt de situatie van (alleenstaande) minderjarigen in Guinee beschreven, voorzover van belang voor de besluitvorming over terugkeer van afgewezen Guinese ama's.

Bij de opstelling van dit rapport is gebruik gemaakt van het verslag van een onderzoek¹⁹⁹ naar opvangcentra voor minderjarigen in Conakry door een hoogleraar verbonden aan de universiteit van Conakry, uitgevoerd in opdracht van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken, evenals van aanvullende informatie van genoemde hoogleraar en van andere Guinese deskundigen. Voorts is (vertrouwelijke) informatie aangeleverd door de Nederlandse ambassade in Abidjan (Ivoorkust). Tenslotte zijn openbare bronnen gebruikt (zie bijlage I). Er zijn geen aanwijzingen dat de situatie is veranderd ten opzichte van het vorige ambtsbericht.

In subparagraaf 4.2.1. worden de wet- en regelgeving rond meerderjarigheid in Guinee behandeld. In subparagraaf 4.2.2. wordt de uitvoering in de praktijk geschetst evenals de culturele en sociaal-economische context. Tenslotte wordt in subparagraaf 4.2.3. ingegaan op de opvang van (alleenstaande) minderjarigen in Guinee.

4.2.1 Minderjarigheid in Guinee: wetgeving

In deze subparagraaf wordt de Guinese wetgeving beschreven, voorzover relevant voor de positie van minderjarigen. In hoeverre de wetgeving in de praktijk wordt toegepast, volgt in subparagraaf 4.2.3.

Algemeen

De Guinese wetgeving op het terrein van de rechten van het kind sluit aan bij de uitgangspunten van de Internationale Conventie over de Rechten van het Kind. Zo erkent de Guinese wetgeving in principe:

1. het recht op gelijke behandeling.²⁰⁰

---

¹⁹⁸ OCHA Guinea: Humanitarian Situation Report No.3, May-July 2003..

¹⁹⁹ Het betreft hetzelfde onderzoek dat ook ten grondslag lag aan het algemene ambtsbericht Guinee van februari 2002.

²⁰⁰ Artikel 8 van de Grondwet.

2. het recht op een gezonde ontwikkeling.²⁰¹
3. het recht op een naam en nationaliteit.²⁰²
4. het recht op gezond en voldoende voedsel.²⁰³
5. het recht op (medische) zorg.²⁰⁴
6. het recht op liefde.²⁰⁵
7. het recht op scholing en vrije tijd.²⁰⁶
8. het recht op hulp.²⁰⁷
9. het recht op bescherming tegen uitbuiting.²⁰⁸

Meerderjarigheid

Volgens de Guinese wetgeving (Burgerlijk Wetboek) is men meerderjarig indien men de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt. Op die leeftijd is men volledig handelingsbekwaam voor alle handelingen van het leven als burger.²⁰⁹

In het kiesrecht wordt echter de leeftijd van achttien jaar aangehouden als leeftijd waarop men kiesrecht verwerft. Men is gerechtigd zijn of haar stem uit te brengen indien men achttien jaar is op de dag waarop de betrokken verkiezingen worden gehouden, mits men in het volledige bezit is van zijn of haar burger- en politieke rechten.²¹⁰

Vóór de wettelijke meerderjarigheid van 21 jaar is bereikt, kan een jonge man of jonge vrouw onder voorwaarden een meerderjarigheidsverklaring verkrijgen.²¹¹

Met deze meerderjarigheidsverklaring wordt men gedeeltelijk handelingsbekwaam. Beperkingen in de handelingsbekwaamheid betreffen handelingen die ernstige gevolgen zouden hebben voor het vermogen van betrokkene (bijvoorbeeld aan- of verkoop van onroerend goed, het aangaan van leningen).

De meerderjarigheidsverklaring kan op drie wijzen worden verkregen:

- het aangaan van een huwelijk: de minderjarige die in het huwelijk treedt, wordt van rechtswege meerderjarig verklaard;

---

²⁰¹ Artikelen 289 en 333 van het Wetboek van Strafrecht alsmede artikelen 5, 148 en 149 *Code du Travail* (arbeidswetgeving) alsmede artikelen 33, 102, 107, 118 en 119 van de Grondwet.

²⁰² Artikel 170 van het Burgerlijk Wetboek respectievelijk artikelen 20 en 109 van het Burgerlijk Wetboek.

²⁰³ Artikelen 333 en 339 van het Burgerlijk Wetboek.

²⁰⁴ Artikel 15 van de Grondwet.

²⁰⁵ Artikel 311 van het Wetboek van Strafrecht alsmede artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek.

²⁰⁶ Artikelen 2, 16 en 21 van de Grondwet.

²⁰⁷ Artikel 11 van de Grondwet.

²⁰⁸ Artikelen 6, 17 en 33 van de Grondwet.

²⁰⁹ Artikel 443 van het Burgerlijk Wetboek.

²¹⁰ Organieke wet 91 / 012 / CTRN en 93 / 038 / CTRN.

²¹¹ Artikelen 433 - 442 van het Burgerlijk Wetboek.

- door een besluit van de vader of - als de vader niet meer in leven is - de moeder van het kind. Betrokkene dient wel minimaal achttien jaar te zijn;
- door een besluit van de familie (*conseil de famille*) als beide ouders niet meer in leven zijn. Ook hier geldt dat betrokkene minimaal achttien jaar moet zijn.

Huwelijk

Het Burgerlijk Wetboek stelt de reguliere leeftijd waarop men 'zelfstandig' kan trouwen op 21 jaar. Mannen van achttien jaar en vrouwen van zeventien jaar kunnen evenwel trouwen, indien de ouders of de voogd(en) daarmee instemmen²¹². Een ander artikel stipuleert dat jongens onder de achttien en meisjes onder de zeventien jaar geen huwelijk kunnen sluiten. Alleen op basis van een decreet van dispensatie dat door de president van de republiek Guinee wordt verleend, op voordracht van de minister van Justitie, kan op dergelijke jeugdige leeftijden een huwelijk worden gesloten.²¹³

Arbeid

Volgens de *Code de Travail* is de minimumleeftijd om formeel te werken zestien jaar. Leerlingen/leerjongens mogen vanaf veertien jaar werken. Werknemers onder de achttien jaar mogen niet 's nachts, op zondag of langer dan twaalf uur achter elkaar werken. In bepaalde beroepen en functies mogen personen onder de 21 jaar niet werken. Gedwongen kinderarbeid is verboden.²¹⁴

Onderwijs

Er is leerplicht maar naleving daarvan wordt niet gecontroleerd of afgedwongen. Zowel het lager als het middelbaar onderwijs is gratis op elk niveau in staatsinstellingen²¹⁵. Voor onderwijs op privé-scholen moet wel betaald worden. Lager onderwijs, dat zes jaar duurt, is verplicht vanaf de leeftijd van zeven jaar, evenals de eerste vier jaar van de middelbare school (*collège*)²¹⁶ voor degenen die met succes de lagere school hebben afgesloten.²¹⁷ De laatste drie jaar van de middelbare school (*lycée*) zijn niet verplicht.²¹⁸ In de praktijk volgt slechts 51% van de kinderen onderwijs, nl. 66% van jongens en 37% van de meisjes die in aanmerking komen.²¹⁹ In de hoofdstad Conakry ligt het percentage op 84%, daarbuiten aanzienlijk lager. Er is een tekort aan onderwijsinstellingen en leerkrachten. Het komt veelvuldig voor dat leerlingen slechts halve dagen onderwijs genieten.

---

²¹² Artikel 284 van het Burgerlijk Wetboek.

²¹³ Artikel 280 van het Burgerlijk Wetboek.

²¹⁴ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2001: Guinea, March 4, 2002.

²¹⁵ The Europa World Year Book 2002 Guinea.

²¹⁶ De laatste drie jaar van de middelbare school wordt *lycée* genoemd.

²¹⁷ UN CRC/C/3/Add. 48 - State Party Report - Guinea.

²¹⁸ Africa South of the Sahara, Guinea, 2002.

²¹⁹ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2002: Guinea, March 31, 2003, p. 12.

Dienstplicht

Guinee kent geen dienstplicht, en daarmee ook geen leeftijd waarop men in dienst moet.²²⁰

Identiteits- en reisdocumenten

De Guinese wet staat de uitgifte van een nationale identiteitskaart aan een persoon onder de achttien jaar niet toe. Voor het verkrijgen van een identiteitskaart is het nodig een uittreksel uit het geboorteregister, een woonplaatsverklaring en een bewijs van stemrecht (*carte d'électeur*) te tonen. Stemgerechtigd zijn Guineeërs van achttien jaar en ouder.

Voor schoolgaande kinderen en jongeren, en voor studenten, dient de leerling- of studentenkaart als identiteitsbewijs. Ongeletterde jongeren of jongeren die niet (langer) naar school gaan hebben een probleem om aan een identiteitsbewijs te komen. In die gevallen kunnen, in afwijking van de regels, jongeren van zestien, zeventien en soms vijftien jaar van de autoriteiten een identiteitskaart of paspoort verkrijgen. Ook het rijbewijs wordt beschouwd als identiteitsbewijs. Jongere kinderen kunnen worden bijgeschreven in het paspoort van hun ouders.

Meer in het algemeen hebben ongeletterde en/of armoedige bewoners de meeste problemen om aan reis- of identiteitsdocumenten te komen, daar men met name op het platteland veelal de noodzaak niet inziet geboorten, huwelijken en overlijdensgevallen te registreren.

Op grond van het Burgerlijk Wetboek kan een paspoort pas aan personen van 21 jaar en ouder (meerderjarigheid) worden verstrekt. In de praktijk wordt de leeftijd aangehouden waarop mannen en vrouwen kunnen trouwen, dat wil zeggen dat vrouwen met 17 jaar en mannen met 18 jaar²²¹ een paspoort kunnen krijgen. Om een paspoort te verkrijgen, is een identiteitskaart benodigd.

In uitzonderingsgevallen kan echter aan een niet gehuwde minderjarige een reisdocument voor bepaalde tijd worden verstrekt, bijvoorbeeld voor studie of (medische) zorg in het buitenland. De geldigheid van het document is dan gekoppeld aan de duur van het verblijf in het buitenland. De verkrijging van het reisdocument dient in een dergelijk geval te worden geregeld door een persoon die de minderjarige vertegenwoordigt.

Strafrecht

In strafzaken kunnen het *Tribunal pour Enfants* en het *Cour d'Assises des mineurs* besluiten dat er geen aanleiding is ten aanzien van een jongere boven de zestien jaar zijn/haar minderjarige leeftijd te laten gelden als verzachtende omstandigheid. Er dient wel een gemotiveerde beschikking aan ten grondslag te liggen.²²²

---

²²⁰ Zie ook paragraaf 3.4.4.

²²¹ Artikel 284 van het Burgerlijk Wetboek.

²²² Wetboek van Strafrecht, Artikel 700.

In geval van scheiden door de ouders

Het Burgerlijk Wetboek geeft aan dat, in het geval van scheiding van de ouders, kinderen jonger dan zeven jaar worden toevertrouwd aan de moeder en kinderen van zeven jaar en ouder aan de vader.

Besnijdenis

Vrouwenbesnijdenis is verboden volgens het Wetboek van Strafrecht.²²³

4.2.2 Minderjarigheid in Guinee: culturele en sociaal-economische omgeving

Bepaling van meerderjarigheid in de praktijk

Wat de leeftijd van meerderjarigheid betreft, is de praktijk minder eenduidig dan de wetgeving. In de eerste plaats is in een aantal gebieden in Guinee de werkelijke leeftijd van een kind veelal niet bekend. Het bepalen van de leeftijd gebeurt dan door schatting, bijvoorbeeld aan de hand van bepaalde grote of belangrijke gebeurtenissen uit het verleden. Men werkt gewoonlijk met indicatoren volgens welke men jongeren beschouwt als meer of minder volwassen. Hierbij zij opgemerkt dat volwassenheid niet hoeft samen te vallen met zelfstandigheid. In de praktijk wordt veelal de leeftijd van achttien jaar voor volwassenheid aangehouden.

Bij meisjes gelden de ontwikkeling van borsten en de eerste menstruatie als indicatoren van volwassenheid. Volgens Guinese traditie wordt een meisje dan niet alleen beschouwd als geschikt voor het voortbrengen van kinderen, maar ook als in staat de verantwoordelijkheden van het huwelijksleven aan te kunnen.

Bij jongens wordt de volwassenheid gemeten aan hun inbreng in het (boeren)bedrijf. Zo wordt in *Guinée Forestière* een jongen die in staat is palmwijn te oogsten of palmbomen te snoeien, als volwassen beschouwd.

Het ondergaan van initiatieriten - besnijdenis zowel bij jongens als bij meisjes, tatoeages - kan niet langer beschouwd worden als toetreding tot de volwassenheid, aangezien deze rituelen op steeds jongere leeftijd plaatsvinden. Vroeger werden jongens en meisjes als volwassen beschouwd vanaf het moment waarop zij - rond dertien à vijftien jaar oud - in de gewijde wouden de ceremoniën hadden ondergaan van besnijdenis of initiatie.

Zelfstandigheid

Een algemene uitspraak op welke leeftijd minderjarigen zelfstandig zijn is niet te doen. Zelfstandigheid hangt namelijk af van de mogelijkheid zich, onafhankelijk

---

²²³

Zie ook subparagraaf 3.4.1.

van de ouders, materieel en financieel te redden. Men wordt geacht in staat te zijn een zelfstandig leven te leiden na het aangaan van een huwelijk of na het vinden van werk om in het eigen levensonderhoud te voorzien.

Zo worden minderjarigen van zestien jaar en ouder de facto als zelfstandig beschouwd indien zij in een stad werkzaam zijn en voldoende geld verdienen om zichzelf in leven te houden. Gezien de uittocht uit het platteland verkeren vele zestien- en zeventienjarigen in deze omstandigheden.

Het aantal straatkinderen in Conakry wordt geschat op drie- à vijfduizend. Straatkinderen werken veelal als sjouwers, schoenpoetsers, of als straatverkopers voor grote handelaren, en ook als prostituees.

Het al dan niet worden beschouwd als zelfstandig is mede afhankelijk van de sociaal-economische klasse waartoe betrokkenen behoren, of zij afkomstig zijn van stad of platteland, en de etnische groep. Kinderen van boeren, die al vroeg meewerken en kinderen die in de stad werken worden aanzienlijker sneller als zelfstandig beschouwd dan kinderen van werknemers in loondienst, kinderen van relatief goed betaalde werknemers en kinderen van welgestelden. Kinderen uit de regio Fouta Djallon (Moyenne Guinée) worden vroegtijdig beschouwd als zelfstandig omdat de geringe patriarchale gezinsstructuur bij de Peuls garant staat voor meer individuele vrijheid dan bij andere etnische groepen.

Arbeid

Het ministerie van Planning schatte in 1997 dat op het platteland 66 % van de kinderen tussen de zeven en veertien jaar werkten, en 91 % van de leeftijdsgroep vijftien - negentien jaar. In de stedelijke gebieden werden de vergelijkbare cijfers geschat op 19 % (zeven - veertien jaar) en 50 % (vijftien - negentien jaar). Hierbij dient te worden aangetekend dat uit deze cijfers niet is af te leiden welke percentages minderjarigen door hun werk in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

Vanuit sociaal-cultureel oogpunt is het volstrekt acceptabel dat minderjarigen van zestien en zeventien jaar deelnemen aan het arbeidsproces. Veel kinderen beginnen vroeg - soms zelfs al vanaf zes jaar - met werken, met name op het platteland. Deelname aan het arbeidsproces is niet alleen acceptabel, maar wordt gestimuleerd als belangrijk instrument om het gezinsinkomen te vergroten.

Welk werk door minderjarigen wordt verricht is afhankelijk van de omgeving waar men leeft. Op het platteland werken minderjarigen voornamelijk in de primaire sector: landbouw, veeteelt, visserij, bosbouw en jacht. Meer in het bijzonder zijn zij betrokken bij de bewerking van grond: ontbossen, ploegen, zaaien, oogsten, en transporteren van producten. Ook worden zij ingeschakeld bij huishoudelijke taken en leren zij het werk van hun vader en/of moeder.

In de stad zijn minderjarigen meestal werkzaam in de detailhandel als leerling van handwerkslieden of arbeiders. Daarnaast werken zij als huishoudelijk personeel of als schoenpoetser.

Prostitutie

In toenemende mate prostitueren meisjes zich.²²⁴ Ook minderjarige meisjes werken als prostituee, sommige al vanaf de leeftijd van veertien jaar. De overheid treedt niet op, ook niet als prostitutie door minderjarigen onder haar aandacht wordt gebracht.²²⁵

Prostitutie wordt afgekeurd door de gemeenschap en door de families. Meisjes worden vaak op jonge leeftijd uitgehuwelijkt om te voorkomen dat zij ongewenst zwanger worden of vóór het huwelijk door onbekende mannen worden bezocht. Huiseigenaren weigeren ongetrouwde vrouwen woonruimte, om te voorkomen dat hun pand misbruikt wordt voor prostitutie. De tradities, die zich tegen prostitutie verzetten, zijn nog springlevend.

Prostitutie is in de Guinese samenleving een dermate ongewenst verschijnsel dat in het ergste geval meisjes worden verstoten of zelfs doodgeslagen.

Huisvesting

Een klein deel van de Guinese minderjarigen van zestien en zeventien jaar woont niet (meer) bij de ouders maar is onafhankelijk gehuisvest, buiten het gezinsverband, samen met andere jongeren, in 'pension' of alleenstaand. Het is niet mogelijk een nauwkeurige schatting te maken van het aantal gevallen.

*Huwelijk*²²⁶

De feitelijke huwelijksleeftijd ligt in elk geval voor meisjes veelal lager dan zeventien jaar. De gemiddelde huwelijksleeftijd voor meisjes lag in 1992 op 15,8 jaar²²⁷ (een recenter cijfer is niet beschikbaar). In de regenwoudgebieden regelen ouders huwelijken voor meisjes die niet ouder zijn dan elf jaar. In vele gevallen wordt de dochter op deze manier ingezet om financiële redenen. Vele huwelijken vinden niet plaats voor de burgerlijke stand.

In tegenstelling tot de traditionele gebruiken op het platteland is het inmiddels, en met name in de stad, niet zeer gebruikelijk dat minderjarigen trouwen en een gezin stichten. In de navolgende gevallen worden huwelijken tussen minderjarigen (op een gemiddelde leeftijd van tussen de vijftien en twintig jaar) gesloten:

- minderjarige wezen kunnen trouwen indien de overleden vader en/of moeder over voldoende middelen beschikte waardoor men in staat is een gezin te stichten en te onderhouden;

---

²²⁴ UN CRC/C/3/Add. 48 - State Party Report - Guinea.

²²⁵ U.S. Department of State: Human Rights Reports for 2001: Guinea, March 4, 2002.

²²⁶ Zie voor wetgeving subparagraaf 4.2.1.

²²⁷ Enquête Démographique et de Santé, 1992.

- een minderjarige jongen trouwt met een zwanger meisje. Een dergelijk huwelijk wordt gesloten ter bescherming van de toekomstige moeder en haar kind alsmede om te garanderen dat de jongen en zijn ouders hun verantwoordelijkheid nemen;
- een huwelijk tussen twee minderjarigen kan een definitieve band tussen twee bevriende families markeren;
- een huwelijk tussen twee minderjarigen die elkaar hartstochtelijk liefhebben, kan op aandringen van de ouders worden gesloten om een buitenechtelijke geboorte, een factor voor sociaal diskrediet, te voorkomen;
- een meester op een koranschool kan zijn dochter uithuwelijken aan een minderjarige leerling.

4.2.3 **Opvang van alleenstaande minderjarigen in Guinee**

Structuur en rol van de familie

Men onderscheidt het kerngezin, bestaande uit vader, moeder en kinderen; de (groot-)familie, omvattende familieleden van vaders- en moederskant; en de familie van vaderskant, verbonden met de afstammingslijn of clan.

Het kerngezin heeft de taak de kinderen te voorzien van voedsel, kleding, onderdak, traditionele dan wel moderne medische zorg, en opleiding en onderwijs. De (groot-)familie zorgt voor de sociale opvoeding, de organisatie van ceremoniën als doop en besnijdenis, stapsgewijze scholing in de Koran, het huwelijk en de initiatieriten.

In geval van overlijden van een of beide ouders

Indien de vader overlijdt is het bij het overgrote deel van de Guinese bevolkingsgroepen de praktijk dat de weduwe een zwagerhuwelijk aangaat. De vrouw trouwt dan met een jongere broer van haar overleden echtgenoot zoals ook in het kader van het erfrecht gebruikelijk is. Indien er geen jongere broer voorhanden is, is het mogelijk dat de weduwe trouwt met iemand die geen familie van haar overleden man is. Dit brengt complicaties met zich mee voor het toezicht op de kinderen. Als de overledene een rijk man was, zal de familie van de man de zorg voor de kinderen willen behouden (om het beheer van de goederen van de overledene te rechtvaardigen). In het veel vaker voorkomende tegengestelde geval, als de man arm was en niemand staat te springen om voor de kinderen te zorgen, blijft de zorg voor de kinderen alleen rusten op de vrouw en haar familie. Met name in het stedelijk milieu en indien zij veel kinderen heeft, zal de vrouw ernstige problemen ondervinden bij het vinden van een nieuwe echtgenoot. Als zij niet onbemiddeld is (bijvoorbeeld als zakenvrouw) heeft zij wel grote kans te hertrouwen. Als zij knap en van onbesproken gedrag is, met één of twee kinderen, kan zij ook een nieuwe echtgenoot vinden, en de kinderen uit haar eerste huwelijk blijven dan onder de hoede van haarzelf of leden van haar familie.

Als de moeder overlijdt, huwt de man een andere vrouw als hij monogaam is. Als hij polygaam is, verzorgt hij weliswaar het onderhoud van zijn kind(eren), maar het is mogelijk dat de andere echtgenotes zich alleen om hun eigen kind(eren) bekommeren, vooral als deze vrouwen voor het inkomen zorgen en slecht konden opschieten met de overledene. In een dergelijk geval is het kind min of meer op zichzelf aangewezen, daar opvoeden een vrouwentaak is. Bovendien is de man veelal afwezig om te trachten geld te verdienen om zijn familie te onderhouden.

Opvang en voogdij

Rekening houdend met de structuur van de Guinese samenleving komt het weinig voor dat een minderjarige wees niet kan worden opgevangen door leden van zijn (groot-)familie, zijn etnische groep, zijn dorp, of zijn 'quartier'. Economische moeilijkheden en het hoge aantal kinderen per gezin (zes tot tien kinderen) zijn echter veelal de oorzaak van een verzwakking van het kader dat de familie biedt, en soms zelfs van het uiteenvallen van het gezin en van het loslaten van de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van de eigen kinderen. Het komt dan ook voor dat een minderjarige wees niet wordt opgevangen door de familie. In dat geval wordt gepoogd de minderjarige toe te vertrouwen aan andere personen die meer of minder sterk verbonden zijn met de familie. Vooral in de steden, met name Conakry, kan de bereidheid van familie of anderen om minderjarigen op te vangen in de praktijk beperkt zijn, als gevolg van ernstige problemen op het gebied van huisvesting en voeding en als gevolg van werkloosheid en lage inkomsten.

Bij minderjarigen van zestien en zeventien jaar oud speelt nog mee of betrokkene wordt beschouwd als nuttig (bijdragen aan inkomsten of huishoudelijk werk) of niet. Tenslotte kan de reputatie van de minderjarige een rol spelen.

Het is niet mogelijk in het algemeen aan te geven in welke gevallen een minderjarige door de familie of anderen zal worden opgevangen.

Kwaliteit en capaciteit van opvangcentra

De overheid kent in haar beleid ten aanzien van minderjarigen in moeilijke omstandigheden (waaronder zowel wezen zonder adequate opvang, als straatkinderen vallen) een centrale rol toe aan NGO's. Vanwege financiële beperkingen heeft de staat vooralsnog geen eigen opvangcentra. Evenmin is een overheidsinstelling verantwoordelijk voor het onder voogdij stellen van individuele gevallen.

De NGO-centra kunnen slechts een gedeelte van alle wezen en straatkinderen in Conakry opvangen. De centra herbergen thans 618 kinderen waarvan 463 (75%) meisjes. Het is onwaarschijnlijk dat alle minderjarigen die jarenlang als straatkind geleefd hebben, in aanraking zijn gekomen met een van de opvangprojecten van deze NGO's. Weinig over deze opvangcentra wordt publiek gemaakt. De

bewoners van Conakry zijn dan ook - met uitzondering van omwonenden en buurtgenoten - zelden op de hoogte van het bestaan van de opvangcentra.

De betreffende Guinese overheidsdienst, de *Direction Nationale de l'Enfance*, heeft dertien opvangcentra voor minderjarigen geregistreerd, waarvan er zeven actief zijn en de andere (nog) slechts op papier bestaan. Daarnaast kennen de steden Labé en Nzérékoré elk een (particulier) straatkinderenproject. Deze twee projecten richten zich vooral op bewustmaking van bevolking en autoriteiten.

De zeven opvangcentra liggen verspreid over de vijf *communes* van Conakry:
Commune Dixinn: *Pupilles de Guinée* en *Sabou Guinée*.
Commune Kaloum: *Missionnaires de la Charité* en *Dimakanè*.
Commune Matam: *Hadja Mariama Bah*.
Commune Matoto: *SOS Guinée village d'enfants*.
Commune Ratom: *SOS mineurs espoir sans frontières*.

In bijlage III wordt een korte beschrijving gegeven van deze zeven opvangcentra.

Naar de mening van de twee geraadpleegde Guinese deskundigen zijn in de beschreven opvanginstellingen de levensomstandigheden van het kind, op het gebied van huisvesting, voeding, onderwijs en medische zorg, slechter dan de algemene levensstandaard in Guinee, met uitzondering van *SOS Guinée village d'enfants*.

Hulporganisaties en Guinese overheidsdiensten die de centra ondersteunen zijn: UNICEF, UNHCR, de ambassade van Saudi-Arabië, *Lions Club*, *SOS Kinderdorp International*, religieuze organisaties en de reeds genoemde *Direction Nationale de l'Enfance*.

4.3 Activiteiten van internationale organisaties

ICRC

Het Internationale Rode Kruis heeft zich in de verslagperiode geconcentreerd op de volgende activiteiten²²⁸:

- het bieden van bijstand aan IDPs;
- het voorzien in de eerste levensbehoeften van de vluchtelingen in de verschillende kampen;
- bezoek van en hulp aan gedetineerden in de gevangenis; in 2002 bezocht de ICRC gevangenen in 63 detentiecentra. In de maanden januari en februari

²²⁸

ICRC Annual Report 2002 Guinea; CIRC, Bulletin d'information, Guinee, Janvier-Mars 2003.

2003 werden in vier gevangenissen bezoeken gebracht aan meer dan 1.200 gedetineerden;

- het verbeteren van de algemene hygiëne in de gevangenissen;
- het bevorderen van gezinshereniging van ontheemden met familie zowel in Liberia als Sierra Leone; tussen januari en maart 2003 zijn 133 alleenstaande kinderen herenigd met familie in Liberia en Sierra Leone;
- het bieden van ondersteuning en advies aan de Guinese autoriteiten met betrekking tot het ratificeren en opnemen in nationale regelgeving van internationale verdragen over internationaal humanitair recht;
- het geven van onderricht over oorlogsrecht aan het Guinese leger;
- activiteiten op het gebied van gezondheidszorg.

UNHCR (met betrekking tot in Guinee verblijvende vluchtelingen uit Liberia, Sierra Leone en Ivoorkust)

UNHCR heeft zich gedurende de verslagperiode geconcentreerd op de volgende activiteiten²²⁹:

- het verstrekken van noodhulp aan vluchtelingen uit Liberia, Sierra Leone en Ivoorkust;
- het vergroten van de veiligheid van vluchtelingen in de vluchtelingenkampen;
- het overbrengen van Liberiaanse vluchtelingen uit de grensgebieden naar kampen in het Albaderia gebied;
- verificatie en registratie van vluchtelingen zowel binnen als buiten de kampen;
- de distributie van identiteitskaarten aan Sierra Leoonse vluchtelingen;
- in 2002 het, in samenwerking met IOM, faciliteren van vrijwillige terugkeer van Sierra Leoonse vluchtelingen; vanaf begin 2003 zowel het faciliteren als het bevorderen van repatriëring van Sierra Leoonse vluchtelingen (in de eerste helft van 2003 circa 24.500²³⁰).

UNHCR (met betrekking tot Guinese vluchtelingen)

Er is nauwelijks sprake van Guinese vluchtelingen in de regio. UNHCR faciliteert echter bij de vrijwillige terugkeer naar Guinee in individuele gevallen.

WFP

Het World Food Program ondersteunt ontwikkelingsactiviteiten in de meest afgelegen en armste landelijke gebieden in *Haute Guinée* en *Moyenne Guinée*. Ook worden grote hoeveelheden voedsel verstrekt aan Liberiaanse, Sierra Leoonse en Ivoiriaanse vluchtelingen in Guinee.²³¹

---

²²⁹ UNHCR Global Appeal 2003 Guinea.

²³⁰ Statistique de la Population Réfugiée dans les camps, UNHCR Conakry, 23/06/03.

²³¹ Website WFP.

4.4   Beleid van andere Europese landen

De belangrijkste bestemmingslanden voor asielzoekers uit Guinee waren in het eerste kwartaal van 2003 België (46), Duitsland (104), Frankrijk (168), het Verenigd Koninkrijk (32) en Zwitserland (133)²³². Denemarken ontving in de verslagperiode slechts een klein aantal asielaanvragen van asielzoekers uit Guinee.

4.4.1   België

De Belgische autoriteiten beoordelen asielverzoeken uit Guinee op individuele wijze. De Belgische asielprocedure kent geen subsidiaire status. Terugkeer naar Guinee wordt mogelijk geacht, al wordt dit belemmerd door de moeizame verkrijging van laissez-passers.

4.4.2   Denemarken

De Deense autoriteiten achten uitzetting naar Guinee mogelijk. In de verslagperiode zijn geen afgewezen Guinese asielzoekers verwijderd naar Guinee.

4.4.3   Duitsland

De Duitse autoriteiten beoordelen elk asielverzoek op de eigen merites. Slechts een klein percentage van de Guinese asielaanvragen wordt gehonoreerd. Asielzoekers die in het openbaar in de oppositie in Guinee en in het buitenland actief zijn geweest komen in aanmerking voor asiel. Een dreigende doodstraf, dreigende uitvoering van een lange gevangenisstraf of een dreigende genitale verminking kunnen aanleiding zijn voor het vaststellen van uitzettingsbelemmeringen (een vorm van subsidiaire bescherming). Gedwongen verwijdering naar Guinee vindt plaats. Uitzettingsbelemmeringen komen niet vaak voor.

4.4.4   Verenigd Koninkrijk

De Britse autoriteiten maken geen onderscheid tussen verschillende categorieën asielzoekers uit Guinee. Ieder asielverzoek wordt op individuele merites beoordeeld. Op dit moment worden geen groepen onderscheiden die een grotere

---

²³²

INDIAC, Asylum Trends, Monthly report on asylum applications in The Netherlands and Europe, June 2003.

noodzaak tot internationale bescherming behoeven en op basis daarvan eerder een vluchtelingenstatus kunnen verkrijgen. Afgewezen asielzoekers worden verwijderd naar Guinee.

4.4.5 Zwitserland

De Zwitserse autoriteiten maken geen onderscheid naar categorieën asielzoekers. Ieder asielverzoek wordt op individuele merites beoordeeld. Subsidiaire bescherming (in de zin van voorlopige opname) wordt verleend aan personen bij wie uitzetting niet redelijk of toelaatbaar wordt geacht. Dit betreft ernstig zieken die in Guinee niet kunnen worden behandeld, en jonge minderjarigen die het geloofwaardig kunnen maken dat zij minderjarig zijn en niet over een sociaal netwerk in Guinee beschikken. Terugkeer van afgewezen asielzoekers naar Guinee wordt verantwoord geacht. In principe kan ook gedwongen terugkeer plaatsvinden. Incidenteel kan een gedwongen terugkeer worden opgeschort bij het uitblijven van medewerking van de Guinese autoriteiten.

5 Samenvatting

De politieke situatie in Guinee is niet geheel stabiel. Voor december 2003 zijn presidentsverkiezingen voorzien. President Conté heeft zich kandidaat gesteld voor een derde termijn. De gezondheidstoestand van de president is echter zorgelijk. Hij heeft nog geen opvolger aangewezen.

In de verslagperiode was over het algemeen sprake van een verbetering van de veiligheidssituatie in Guinee, met uitzondering van het grensgebied met Liberia, *Guinée Forestière*, waar sprake is van een verslechtering. Dit gebied is door de strijd in Liberia tussen de Liberiaanse regering en de LURD instabiel. De rest van Guinee, inclusief het grensgebied met Sierra Leone maar met uitzondering van het 'Parrot's Beak' gebied, is thans relatief veilig en stabiel. Er hebben geen significante aanvallen plaatsgevonden op Guinees grondgebied.

De sociaal-economische situatie van Guinee blijft zorgelijk. De bevolking van Guinee leeft in het algemeen in armoedige sociaal-economische omstandigheden. Volgens de internationaal aanvaarde norm voor sociaal-economische ontwikkeling, de *Human Development Index*, staat Guinee op plaats 159 (van de 172 landen). De massale trek van het platteland naar de steden gekoppeld aan de gevolgen van het gevoerde economische beleid heeft talrijke negatieve sociaal-economische gevolgen met zich meegebracht.

In de grensgebieden dichtbij Sierra Leone en Liberia is de sociaal-economische situatie tijdens de verslagperiode verder onder druk komen te staan door grote aantallen vluchtelingen uit Liberia.

In Guinee is geen sprake van schendingen van de mensenrechten op grote schaal. Tegenstanders van de regering (zowel leden van de oppositie als burgers) die politieke activiteiten ontplooiën, kunnen in het hele land te maken krijgen met oppressie in de vorm van het verbieden van bijeenkomsten en vergaderingen, of marteling tijdens (kortdurende) detentie. Tegenwerking van de oppositie vindt plaats in het hele land, ook in Conakry.

Het aantal schendingen van de mensenrechten van vluchtelingen op Guinees grondgebied is sinds zomer 2001 drastisch afgenomen en is in de verslagperiode constant gebleven, al staan vluchtelingen uit Liberia en Sierra Leone nog steeds bloot aan pesterijen door de Guinese politie en het Guinese leger. Er was sprake van rekruteringsactiviteiten van de LURD op Guinees grondgebied, en met name in het vluchtelingenkamp in Kouankan.

In vluchtelingenkampen komt seksueel misbruik voor van vrouwen en kinderen.

Tijdens eerste helft van 2003 zijn circa 24.500 Sierra Leonese vluchtelingen teruggekeerd naar Sierra Leone, terwijl in de periode januari – juni 2003 ruim 19.000 Liberiaanse en Ivoriaanse vluchtelingen Guinee zijn binnengekomen.

I   Literatuurlijst

Gouvernement de Guinée: Enquête Démographique et de Santé, 1992.

Loi Fondamentale (votée en Décembre 1990).

Ministère de l'Administration du Territoire et de la Décentralisation (Commission Réglementation et Formation): Recueil de Textes Législatifs et Réglementaires relatifs aux Elections en Guinée (Conakry, Juin 2000).

Ministère de la Justice (Service de la législation): Code Pénal de la République de Guinée (Conakry, CASTEL Editions, 1999).

Ministère de la Justice (Service de la législation): Code de Procédure Pénale de la République de Guinée (Conakry, CASTEL Editions, 1999).

Ministère de la Justice (Service de la législation): Code Civil (mis à jour le 1er Janvier 1996), Société d'Imprimerie Patrice Lumumba.

PNUD 1995: Pauvreté en Guinée, Analyse microéconomique.

Amnesty International: Annual Report 2002 Guinea.

CIRC: Bulletin d'information, Guinee, Janvier-Mars 2003.

Economist Intelligence Unit: Country Report Guinea, September 2002.

Economist Intelligence Unit: Country Report Guinea, December 2002.

Economist Intelligence Unit: Country Report Guinea, March 2003.

Economist Intelligence Unit: Country Report Guinea, June 2003.

Economist Intelligence Unit: Country Report Guinea, September 2003.

Europa Publications Ltd: Africa South of the Sahara 2002 – Guinea.

Human Rights Watch: Liberian Refugees in Guinea: Refoulement, Militarization of Camps, and Other Protection Concerns, Vol. 14, No. 8(A), November 2002.

ICRC: Annual Report 2002 Guinea.

INDIAC: Asylum Trends. Monthly report on asylum applications in The Netherlands and Europe, June 2003.

International Crisis Group: Tackling Liberia: The Eye of the Regional Storm, 30 April 2003.

International Institute for Strategic Studies: The Military Balance 2002-2003, Oxford University Press, 2002.

OCHA: Annual report 2002, Guinea.

OCHA: Common Humanitarian Action CAP for Guinea: Mid-Year Review, May 2003.

OCHA Guinea: Humanitarian Situation Report No. 2, March - April 2003.

OCHA Guinea: Humanitarian Situation Report No. 3, May - July 2003.

OCHA: Humanitarian Briefing Pack, Guinea, March 2003.

UNHCR: Update on UNHCR Operations in Africa, March - April 2003.

UNHCR: Délégation pour la Guinée, Update, 30 June – 07 July 2003.

UNICEF: UNICEF in Guinea 2002-2006.

UNITED NATIONS: General Assembly. Report of the Secretary-General on the activities of the Office of Internal Oversight, Investigation into sexual exploitation of refugees by aid workers in West Africa, A/57/465 d.d. 11 October 2002.

U.S. Committee for Refugees: Upheaval in Liberia/ Repatriation to Sierra Leone: Findings and recommendations, 26 July 2002.

U.S. Committee for Refugees: World Refugee Survey 2003, Country Report Guinea.

U.S. Department of State: Country Reports on Human Rights Practices 2002, Guinea, March 31, 2003.

U.S. Department of State: International Religious Freedom Report 2002, Guinea, 7 October 2002.

WFP: Emergency Report No. 29, 18 July 2003.

Persberichten:

IRIN

Websites:

www.wfp.org

II Overzicht politieke partijen

Parti de l'Unité et du Progrès (PUP)

Leider van de PUP is Lansana Conté, behorend tot de etnische groep Soussou, president, voormalig legerchef, in 1984 aan de macht gekomen via een coup na het overlijden van Sekou Touré en vervolgens in één ronde tot president gekozen in 1993 en 1998. De PUP heeft de meerderheid in het kabinet en in het parlement. Volgens eerste berichten heeft de PUP na de verkiezingen van 30 juni 2002 85 van de 114 zetels in het parlement behaald. De PUP is een landelijk vertegenwoordigde partij waarin de etnische groep van de Soussou overheerst. Het thuisland van de partij is de westelijke regio rond Conakry.

Alliance Nationale pour le Progrès (ANP)

Deze partij is nauw verbonden met de president en de presidentiële beweging en heeft bij de parlementsverkiezingen van 30 juni 2002 twee zetels behaald. Deze zijn ingenomen door de heer Ahmed Tidjani Cisse en de heer Moussa Sagno.

De belangrijkste oppositiepartijen:

Union pour le Progrès et le Renouveau (UPR)

De oppositionele UPR (een samenwerkingsverband tussen de *Parti pour le Renouveau et le Progrès* (Siradiou Diallo) en de *Union pour la Nouvelle République* (Mamadou Bah)) is de politieke representant van de etnische groep Peuls die het sterkst vertegenwoordigd is in de noordwestelijke regio rond Fouta Djallon. Mamadou Bah - parlements lid - was in 1993 en 1998 presidentskandidaat. De UPR behaalde twintig zetels bij de parlementsverkiezingen van 30 juni 2002. In oktober 2002 heeft Mamadou Bah zijn banden met de UPR verbroken na ruzie met Siradiou Diallo over de parlementsverkiezingen. Mamadou Bah werd vervolgens voorzitter van de kleine partij UFDG²³³.

l'Union pour la Prospérité de la Guinée (UPG)

Evenals de PPG vindt de UPG haar machtsbasis bij etnische groeperingen in het zuidoosten. Jean Marie Doré, wetenschapper en parlements lid, was in 1998 de presidentskandidaat van de partij. De UPG behaalde drie zetels bij de parlementsverkiezingen van 30 juni 2002.

Le Parti pour l'Union et le Développement (PUD)

Deze partij die zich 'centriste' noemt, heeft deelgenomen aan de parlementsverkiezingen van 30 juni 2002. De partij behaalde één zetel. Deze is ingenomen door de heer Mamadou Bhoie Barry.

²³³

EIU Country Report Guinea, December 2002.

Parti de Peuple de Guinée (PPG)

De machtsbasis van de PPG bevindt zich bij een aantal etnische groeperingen in het zuidoosten van Guinee (*la forêt*). Charles Pascal Tolno, wetenschapper, oud-minister en parlamentslid was de presidentskandidaat van deze partij.

Rassemblement du Peuple Guinéen (RPG)

De oppositionele RPG steunt vrijwel exclusief op de etnische groep der Malinke, dominant in het midden-noorden van Guinee. Leider is Alpha Condé, oud-vakbondsleider, nationalist, hoogleraar rechtswetenschappen, expert op het terrein van de mensenrechten en destijds vurig bestrijder van Sekou Touré. Condé was zowel in 1993 als in 1998 presidentskandidaat. Vanwege zijn 'strafblad' kon Condé zich bij de parlamentsverkiezingen van 30 juni 2002 niet kandidaat stellen. De partij heeft de verkiezingen dan ook geboycot.

Union des Forces Républicaines (UFR)

De UFR is in 2000 opgericht door Sidya Touré. De econoom Touré werd in 1996 benoemd tot premier onder president Conté en bekleedde die functie tot 1998. De partij is niet gelieerd aan een specifieke etnische groep, maar heeft aanhang in alle delen van het land. De partij, die zich 'centriste' noemt, heeft de verkiezingen van 30 juni 2002 geboycot.

Union des Forces Démocratiques de Guinée (UFG)

In oktober 2002 heeft Mamadou Bah, erevoorzitter en presidentskandidaat van de UPR, zijn banden met de UPR verbroken na ruzie met Siradiou Diallo over de parlamentsverkiezingen. Diallo zou met de regering hebben 'onderhandeld' zonder advies in te winnen van het bestuur van de UPR.²³⁴ Mamadou Bah werd vervolgens voorzitter van de kleine partij UFDG.²³⁵

Partie Démocratique Africaine (PDA)

De leider van de PDA is de voormalige voorzitter van het parlement, Boubacar Biro Diallo.

---

²³⁴ EIU Country Report Guinea, September 2002.

²³⁵ EIU Country Report Guinea, December 2002.

III Beschrijving van de opvangcentra

Centre d'accueil assistance aux pupilles de Guinée

Het *Centre d'accueil assistance aux pupilles de Guinée* heeft een capaciteit van circa honderd kinderen. Er worden gemiddeld zes kinderen per jaar opgenomen, in de leeftijden van nul tot achttien jaar. De activiteiten bestaan hoofdzakelijk uit huisvesting en voeding. Daarnaast heeft het centrum een lagere school, waar ook kinderen uit de wijk schoolgaan. Het centrum heeft steun ontvangen van onder meer UNICEF en UNDP.

Centre d'accueil Sabou Guinée

Het *Centre d'accueil Sabou Guinée* huisvest ruim driehonderd kinderen, waarvan thans slechts achttien jongens. In de afgelopen drie jaar heeft het centrum de toelating drastisch beperkt ten gevolge van een tekort aan gebouwen. De leeftijd van de opgevangen kinderen ligt tussen tien en achttien jaar. De activiteiten omvatten naast huisvesting en voeding ook een beroepsopleiding, die tevens openstaat voor kinderen van buiten het centrum. Het centrum heeft steun ontvangen van onder meer *Terre des Hommes*, UNICEF en *Enfants du Monde*.

Centre d'accueil Missionnaires de la Charité

Het *Centre d'accueil Missionnaires de la Charité* is een religieuze instelling naar het voorbeeld van de opvangcentra die in de hele wereld zijn opgericht door Moeder Theresa. Het heeft een capaciteit van circa veertig kinderen, vrijwel alle jonger dan zes jaar. Het opvangcentrum heeft in de afgelopen jaren vierhonderd kinderen opgenomen op tijdelijke basis, voor medische verzorging. De activiteiten omvatten huisvesting, voeding, medische zorg en onderwijs (religieus en praktisch). Het personeel is grotendeels ongeletterd, maar onder de leiding bevinden zich enkele universitair geschoolden. Donoren waren in de afgelopen jaren de Rooms-Katholieke Kerk en Artsen Zonder Grenzen.

Centre d'accueil Hadja Mariama Bah

Het *Centre d'accueil Hadja Mariama Bah* huisvest momenteel negen kinderen waarvan zeven meisjes, in de leeftijd tot negen jaar. De opvang beperkt zich tot huisvesting en voeding. Het centrum wordt beheerd door de oprichtster bijgestaan door enkele van de kinderen. Het centrum wordt gesteund door lokale NGO's en de *Lions Club*.

Centre d'accueil SOS mineurs espoirs sans frontière

Het *Centre d'accueil SOS mineurs espoirs sans frontière* herbergt thans 25 jongens van tien tot achttien jaar, waaronder ex-delinquenten. Het centrum verzorgt huisvesting, voeding en (beroeps)onderwijs. Het wordt beheerd door drie

vrijwilligers. Gebrek aan fondsen belemmert uitbreiding van de activiteiten. UNICEF heeft het centrum materiaal en training geleverd.

Centre d'accueil SOS Guinée village d'enfants

Het *Centre d'accueil SOS Guinée village d'enfants* telt thans 109 kinderen, verdeeld over de leeftijden van nul tot achttien jaar, zowel jongens als meisjes. In de laatste twee jaar zijn 25 kinderen toegelaten. Sinds de oprichting in 1990 hebben dertig kinderen het opvangcentrum verlaten daar zij de leeftijd van achttien jaar hadden bereikt. Activiteiten omvatten huisvesting, voeding, (beroeps)onderwijs, sport en spel. Het (beroeps)onderwijs staat ook open voor jeugd uit de wijk. Het opvangcentrum wordt geheel gefinancierd door *SOS Kinderdorp International*.

Centre d'accueil Dimakanè

Het *Centre d'accueil Dimakanè* vangt verlaten pasgeborenen op. Het huisvest achttien kinderen, waarvan dertien meisjes, in de leeftijd van nul tot negen jaar. Het opvangcentrum wordt beheerd door een groep vrouwen, vrijwilligers uit de wijk. Het verzorgt met name onderdak en voeding, met behulp van bijdragen van de overheid en diverse (wijk)organisaties.

IV   Kaart van Guinee